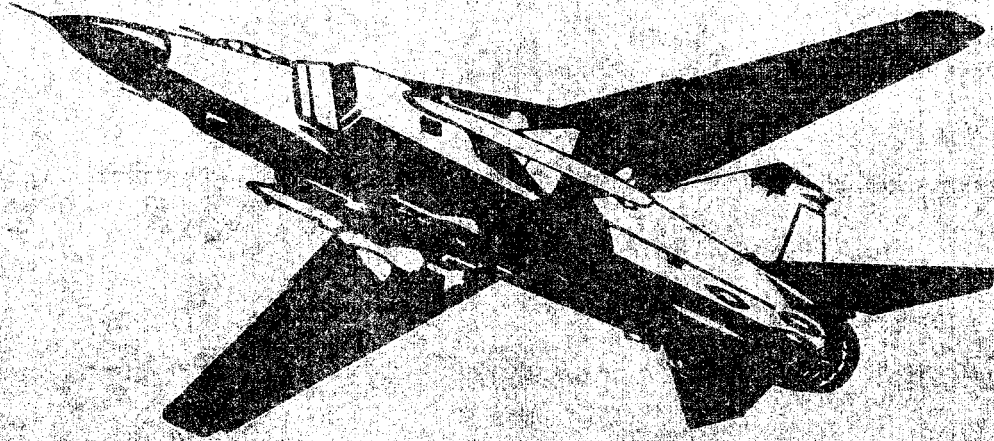

EXNR: 67

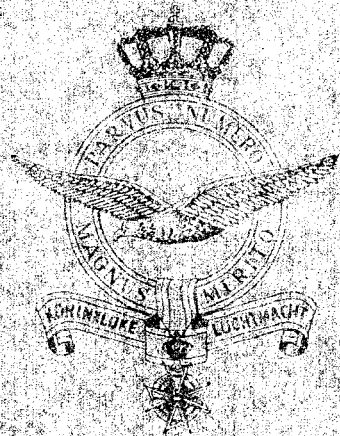
BIBEX.

KONINKLIJKE LUCHTMACHT

INLICHTINGEN

SAMENVATTING

(ISAM)

6 / '80

Uitgegeven door de Luchtmachtstaf - Afd. Inlichtingen en Veiligheid

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LUCHTMACHTSTAF

Afd.: Inlichtingen en
Veiligheid.

Nr. : AIV/0964/ H-80

EX.NR.: 67

2509 LM 's-Gravenhage, 18 juli 1980.
Prins Clauslaan 8
Tel. 81 43 21

Aan:
Zie verzendlijst.

INLICHTINGENSAMENVATTING

(ISAM 6/80)

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendokument.
Behoudens voorafgaande toestemming van het Hoofd
van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van
de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet

- a. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- b. ten overstaan van buitenlanders in discussie
worden gebracht;
- c. worden gekopieerd.

VERZENDLIJST, behorende bij Inlichtingsamenvatting nr. 6/80
d.d. 18 juli 1980.

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>	
Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1	x)
Chef Defensiestaf t.a.v. Hoofd SIDS	2	
C- CTL	3	
C- Vlb Soesterberg	4	
C- Vlb Leeuwarden	5	
C- 322 Squadron)	6	
C- 323 Squadron) d.t.v. C- Vlb Leeuwarden	7	
C- GPLV/Vlb Deelen	8	
C- 298 Squadron)	9	
C- 299 Squadron) d.t.v. C- GPLV/Vlb Deelen	10	
C- 300 Squadron)	11	
C- Vlb Volkel	12	
C- 311 Squadron)	13	
C- 312 Squadron) d.t.v. C- Vlb Volkel	14	
C- 306 Squadron)	15	
C- Vlb Eindhoven	16	
C- 314 Squadron d.t.v. C- Vlb Eindhoven	17	
C- Vlb Twenthe	18	
C- 313 Squadron)	19	
C- 315 Squadron) d.t.v. C- Vlb Twenthe	20	
C- Vlb Gilze-Rijen	21	
C- 316 Squadron d.t.v. C- Vlb Gilze-Rijen	22	
C- 12GGW	23 + 69	
C- 3GGW	24 + 70	
C- 5GGW	25 + 71	
C- CRC/M11ATCC	26	
C- LVM Groep	27	
C- 1LK t.a.v. C- ASOC	25 + 29	
C- CLO	30 t.e.m. 32	
C- LIMOS	33	
C- LETS)		
C- KKLS)	34	
C- KLS tevens Vlb Ypenburg	35	
Directeur Luchtmacht Stafschool	36	
Lumat [redacted]	37	x)
Defat [redacted]	38	x)
Defat [redacted]	39	x)
Defat [redacted]	40	x)
Lumat [redacted]	41	x)
Defat [redacted]	42	x)
LaLumat [redacted]	43	x)
Defat [redacted]	44	x)
Defat [redacted]	45	x)
Defat [redacted]	46	x)

I.a.a.:

<u>I.a.a.:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	48
Hoofd MARID	49
Hoofd LAMID	50 + 51
Hoofd IDB d.t.v.Lu-Liaison Officier	52
DPKLu	53
DMKLu	54
DEBKLu - SCFin/PSCFin - SCAut - SCOrg	55
HPMV Brussel	56
NMR Neth. SHAPE t.a.v. Maj. [REDACTED]	57
NMR Neth. AFCENT t.a.v. Maj. [REDACTED]	58
NAK 2ATAF t.a.v. Lt-Kol. [REDACTED]	59
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol. [REDACTED]	60
C- 1LVG	61
<u>Intern aan:</u>	
BDL - PCLS - SCO - SCPL	62
H- AOD)	
H- ALBV) ter circulatie	63 *)
H- AV)	
H- AOB	64
H- APL	65
H- Sectie Contra-Inlichtingen	66
AIV/Inl Bibliotheek	67
Reserve exemplaren	47 + 68

-----
*) ter info, daarna retour aan het Hoofd van de
Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de
Luchtmachtstaf.

I-N-H-O-U-D-S-O-P-G-A-V-E

Blz.:

<u>HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE</u>	I.1
<u>Vlieg- en oefenactiviteiten in de "forward area"</u>	I.1
Algemeen	I.1
Oefeningen in de periode 1 t.e.m. 30 juni	I.2
Belangrijke meerdaagse verplaatsingen van lsk eenheden in de "forward area"	I.4
<u>SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN</u>	I.5
Nieuwe vliegtuigen naar Sowjet vliegvelden in de "forward area"	I.5
<u>SLAGORDE MUTATIES/GELEIDE WAPENS</u>	I.7
Mogelijke introductie SA-8 GECKO gw- systeem bij de Poolse strijdkrachten	I.7
<u>INFRASTRUCTUUR</u>	I.7
Nieuw vliegtuigshelter-bouwprogramma bij de Poolse lsk	I.7
<u>LUCHTVERDEDIGING/TRAINING EN TAKTIEK</u>	I.8
G/1 geleide wapen systemen in oefengebieden	I.8
<u>OFFENSIEVE LSK/TAKTIEK/NIEUWE WAPENS (-SYSTEMEN)</u>	I.9
Mi-24 HINDs-D in de luchtverdedigingsrol	I.9
"Secondary rôle" training bij de jagerrgtn. van het Sowjet 4e TLL in Polen en de Poolse lsk	I.9
Eerste waarneming gebruik van "Rocket Assisted" bommen door Sowjet Taktische Lsk	I.11
BADGER-G met ARM AS-5 (KELT)	I.11

	<u>Blz.:</u>
<u>LSK/ALGEMEEN</u>	I. 12
Ongelukken met de MIG-23 FLOGGER als gevolg van technische storingen	I. 12
Vliegtuigleveranties aan Syrië	I. 13
Stationering van Sowjet gevechtsvlieg- tuigen in Afghanistan	I. 14
 <u>MILITAIR/ALGEMEEN</u>	 I. 15
Verbeterde POL-bevoorrading naar Afghanistan	I. 15
 ✓ <u>HOOFDSTUK II - CIVIELE VERDEDIGING (C.V.) IN DE SOWJET- UNIE</u>	 II. 1/II.6 + 1 Bijl. (1 blz.)
 ✓ <u>HOOFDSTUK III - ELECTRONISCHE OORLOGVOERING</u>	 III. 1/III.28
 / <u>HOOFDSTUK IV - DE BELANGRIJKSTE VERANDERINGEN BIJ DE WP-LSK GEDURENDE HET EERSTE HALFJAAR 1980</u>	 IV. 1/IV.6
 / <u>HOOFDSTUK V - NIEUW FOTOMATERIAAL SOWJET VLIEGTUIGEN</u>	 V. 1/V.9
 / <u>HOOFDSTUK VI - POLITIEKE TWEEDRACHT IN AFGHANISTAN</u>	 VI. 1/VI.5

HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE

VLIEG- EN OEFENAKTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"

1. Algemeen. In de maand juni werd in de "forward area" over het algemeen intensief gevlogen. Het vliegweer was veelal wisselvallig, doch dit vormde in de meeste gevallen geen noemenswaardig beletsel voor m.n. de tactische vliegbewegingen. De vliegactiviteiten stonden vnl. in het teken van lucht/lucht- en lucht/grond schietoefeningen, alsmede het beoefenen van de opgedragen neventaak en vliegerkwalificatie-/opleidingsvluchten. Van de overige activiteiten hielden er vele verband met verplaatsingen, zowel naar de Sowjet-Unie, als naar velden in de NSWP-landen zelf. Twee in het oog springende oefeningen waren "NEUTRON-80" en "GRANIT-80". Alle waargenomen activiteiten waren normaal voor de tijd van het jaar en gaven geen bijzondere aspecten te zien.

2. Periode 1 t.e.m. 4 juni. Nadat in de laatste weken van de maand mei nog enkele multinationale lsk/lvd-oefeningen waren gehouden, nam het aantal tactische vliegbewegingen in de eerste week van juni iets af. Bij het 4e TLL en de Poolse lsk werd de multinationale oefening "WEZNA" volledig afgerond, terwijl bij de Tsjechen in deze periode reeds voorbereidingen werden getroffen voor de lsk/lask oefening "NEUTRON-80".

3. Periode 5 t.e.m. 18 juni. Gedurende deze periode was er in de "forward area" sprake van intensief en incidenteel zelfs zeer intensief vliegverkeer. De oorzaak hiervan lag vnl. bij de twee oefeningen, "NEUTRON-80" en "GRANIT-80", die in deze periode werden gehouden. De oefening "NEUTRON-80" was een gecombineerde lask/lsk oefening, die van 5-10 juni in Tsjechoslowakije werd gehouden. De oefening "GRANIT-80" was een multinationale WP-lsk/lvd-oefening die van 12-16 juni duurde.

4. Periode 19 t.e.m. 30 juni. Over het algemeen was er in deze periode een levendig vliegverkeer waar te nemen. Afgezien van een lsk/lask-oefening in de DDR, die duurde van 24 t.e.m. 28 juni, stonden de overige tactische vliegbewegingen vnl. in het teken van routine opleidings- en oefenvluchten. Vermeldenswaard zijn nog de vluchten met middelzware bommenwerpers van het type BLINDER naar een 16e TLL vliegveld in de DDR.

5. Oefeningen

5. Oefeningen in de periode 1 t.e.m. 30 juni. Gedurende deze maand waren er in feite 3 perioden te onderkennen waarin oefeningen in groter verband werden gehouden en waarbij een uitgebreide WP-lsk deelname te zien was. Het betrof hierbij de navolgende oefeningen:

a. "NEUTRON-80", een gecombineerde lask/lsk oefening die jaarlijks in Tsjechoslowakije wordt gehouden, speelde zich af van 5-10 juni. Het zwaartepunt voor de deelnemende lsk eenheden lag bij het uitvoeren van grondsteunmissies. Het grootste deel van de gevlogen missies werd uitgevoerd vanaf verspreidingsvliegvelden, die daartoe in grote getale geactiveerd waren.

b. "GRANIT-80", een multinationale WP-lsk/lvd oefening die van 12-16 juni duurde en die in een aantal fasen was opgesplitst. De twee fasen waarop het accent werd gelegd waren: een periode (12-14 juni) waarin de ontwikkeling van een escalerend conventioneel (-chemisch) conflict werd gesimuleerd en een periode (14-16 juni) waarin de nadruk op een (gesimuleerd) beperkt nucleair conflict lag.

(1) Aan de oefening werd door bijna alle WP luchtstrijdkrachten in de "forward area" deelgenomen. Hiertoe behoorden ook de Tsjechische lsk, die op 10 juni de gecombineerde lask/lsk oefening "NEUTRON" beëindigden. De offensieve rol tijdens de oefening "GRANIT-80" werd vervuld door jabowrgtn. en eenheden van de Sowjet Lange Afstand Lsk alsmede de Sowjet Marine Lsk. Van beide lsk'n namen middelzware bommenwerpers (wo. BLINDERS, BADGERS en mogelijk BACKFIRES) deel. Op 13 juni hebben $\pm$ 80 van deze toestellen vluchten uitgevoerd boven de "forward area", waarop door $\pm$ 200 luchtverdedigingsjagers van de diverse WP-lsk'n werd gereageerd. Eerder op deze dag gaven ongeveer 200 offensieve sorties aanleiding tot onderscheppingsvluchten, uitgevoerd door $\pm$ 300 luchtverdedigingsjagers. De massale luchtaanval tegen het "vijandelijke" lvd-systeem, beoogde een bres te slaan in deze verdediging.

(2) Op de offensieve vluchten werd dan ook massaal gereageerd door g/l GW eenheden (wo. SA-2, SA-3, SA-4, SA-6 en SA-8) die in grote aantallen bij deze oefening betrokken waren. Een groot aantal verspreidingsvliegvelden was in het kader van de oefening geactiveerd. Met name eenheden van de Nationale lsk (NVA, CVA en PVA) hebben hiervan veelvuldig gebruik gemaakt.

c. Een Sowjet lsk/lask

c. Een Sowjet lsk/lask oefening die in de DDR werd gehouden van 24 t.e.m. 28 juni was de aanleiding tot een groot aantal tactische missies gedurende de laatste week van de maand juni. Het matige weer zal er mede toe hebben bijgedragen dat er niet alle dagen intensief kon worden gevlogen.

- (1) Aan de oefening werd deelgenomen door eenheden van 16e TLL jager-, jabor-, verkennings- alsmede gevechtshelikopterrgtn. Tijdens de voorbereidingsfase werden transport- en verbindingsvluchten naar de diverse (bekende) oefengebieden waargenomen. Op 16 juni was reeds een begin gemaakt met de opbouw van een "close air support"-organisatie.
- (2) In verband met de oefening en de daarbij uit te voeren grondsteunmissies waren gevechtshelikopters van het regiment WEIMAR-NOHRA naar MAHLWINKEL verplaatst.
- (3) In het LIEBEROSE oefengebied werden m.n. zeer veel activiteiten van g/l Geleide Wapen eenheden waargenomen, welke echter slechts zijdelings met bovengenoemde oefening te maken hadden.

Commentaar: De oefening "NEUTRON-80" gaf geen noemenswaardige bijzonderheden te zien. De oefening "GRANIT-80" verliep over het algemeen op dezelfde wijze als bij voorgaande gelegenheden ('72, '74, '76 en 1978). De opzet van de oefening gaat uit van een massale aanval op de WP-landen door NAVO eenheden en gaf daarin geen veranderingen te zien, zodat de indruk blijft bestaan dat deze oefening volgens een standaard draaiboek routinematig doch vakbekwaam wordt afgewerkt. "GRANIT-80" was echter, zowel qua tijdsduur als v.w.b. de deelname, wel omvangrijker dan de oefeningen "GRANIT-76 en -78". De Sowjet lsk/lask oefening vertoonde veel overeenkomsten met soortgelijke oefeningen in voorgaande jaren. De uitgebreide g/l GW activiteiten in het LIEBEROSE oefengebied zijn andere jaren eveneens waargenomen. Alle oefenactiviteiten in de laatste week van de maand juni stonden echter waarschijnlijk reeds in het teken van de aangekondigde grote oefening in de DDR, die van 10-16 juli zal plaatsvinden.

6. Belangrijke meerdaagse verplaatsingen van lsk eenheden in de "forward area". Zeer veel verplaatsingen in de "forward area" hebben zich voorgedaan in verband met de eerder genoemde oefeningen. Bovendien werden o.a. bij het 4e TLL in Polen zgn. "vliegerkwalificatievluchten" uitgevoerd, die ook de nodige verplaatsingen tot gevolg hadden. Buiten deze vluchten werd er echter nog een groot aantal "overlandvluchten" waargenomen, die een basis in de Sowjet-Unie (veelal LUNINETs) als eindbestemming hadden. Het betrof hier verplaatsingen in het kader van de zgn. "advanced weapon training". Zowel helikopterrgtn. (MAHLWINKEL en WEIMAR-NOHRA), jabowrgtn. (GROSSENHAIN, SZPROTAWA en MIROW), een jagerrgt. (FALKENBERG) alsmede een verkenningsrgt. (ALLSTEDT) hebben hieraan deelgenomen. Derhalve zijn in een tijdsbestek van één maand, 7 regimenten uit de "forward area" voor korte tijd naar de Sowjet-Unie verplaatst.

7. Het verkenningsrgt. en de beide 16e TLL jabowrgtn. werden gedurende deze verplaatsingen vergezeld door een aantal BREWERS-E, afkomstig van de basis WELZOW (16e TLL). Deze toestellen keerden echter steeds eerder terug naar de thuisbasis dan het betrokken jabowrgt. De beide jabowrgtn. waren voor het laatst in 1977 (GROSSENHAIN) en 1978 (MIROW) i.v.m. een dergelijke oefening naar de Sowjet-Unie verplaatst. Met betrekking tot de jabowrgtn. kan nog worden opgemerkt, dat het met FITTERS-A uitgeruste jabowrgt. van BRAND sinds mei 1974 niet meer bij dergelijke verplaatsingen betrokken is geweest.

8. Vermeldenswaard zijn ook nog verplaatsingen van Tsjechische lsk eenheden alsmede eenheden van de Sowjet divisie in Tsjechoslowakije, verband houdende met intensieve "live missile firings" boven ranges. (o.a. PEENEMÜNDE) in de DDR en Polen (DARLOWO).

9. Andere verplaatsingen, die buiten bovengenoemde kaders vielen, waren de vluchten van middelzware bommenwerpers (BLINDERS-C) naar het 16e TLL vliegveld TEMPLIN, gevolgd door een "overnight stop" aldaar. Zo ook de tweemaal waargenomen overlandvluchten van een aantal FITTERS C/D afkomstig van de in het Baltische MD gelegen basis KALININGRAD PROVEREN (alhier is tevens het regiment van OSTROV GOROKHOVKA tijdelijk ? gestationeerd), naar het 4e TLL vliegveld KOLOBRZEG alsmede een verplaatsing van 18 FLOGGERS van het jagerrgt. KALININGRAD-YEZAU naar FINOW (16e TLL).

Commentaar: Bij de verplaatsingen i.v.m. zgn. "advanced weapon training" was het opvallend dat alle "moves" van betrekkelijk korte duur waren, terwijl er in vele gevallen nog een weekend in de periode viel. De begeleiding van de jabowrgtn. door BREWERS lijkt een bevestiging van de veronderstelling dat jabow eenheden tijdens het uitvoeren van offensieve missies in het merendeel van de gevallen EOv-ondersteuning krijgen toegevoegd. In de Sowjet-Unie beoefent men daartoe waarschijnlijk offensieve "range missies" met het daadwerkelijk afwerpen/afschieten van oorlogsmunitie in samenhang met EOv-ondersteuning. Gezien het korte verblijf kan hier echter slechts sprake zijn van één of twee operationele missies per deelnemende vlieger. De verplaatsingen van FLOGGERS, FITTERS en BLINDERS vanaf vliegvelden gelegen in de Westelijke Militaire Districten in de Sowjet-Unie is niet bijzonder, aangezien dit de laatste jaren steeds op gezette tijden werd waargenomen. De "overnight stop" van BLINDERS op TEMPLIN toont echter nog eens duidelijk de logistieke ondersteuningsmogelijkheden van het vliegveld TEMPLIN aan. Op dit moment bevindt zich nl. aldaar niet alleen het FITTER-C rgt. dat TEMPLIN als thuisbasis heeft, doch tevens het hele jabowrgt. van NEURUPPIN met FISHBEDS-J. Het veld vervult ook nog altijd een zeer belangrijke rol als "staging-field" voor Aeroflottoestellen (w.o. veelvuldig het type CLASSIC) tijdens de luchtbrugfase bij de halfjaarlijkse troepenrotatie.

SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN

10. Nieuwe vliegtuigen naar Sowjet vliegvelden in de "forward area". De afgelopen maand werden wederom toeleveringsvluchten van nieuwe toestellen naar een aantal vliegvelden van het 16e TLL waargenomen. Het betrof hier o.a. de leverantie van + 13 FLOGGERS-G aan het jagerrgt. van JUETERBOG, alsmede van een onbekend aantal vliegtuigen van het type FITTER-D of FLOGGER-D aan de basis TEMPLIN, alwaar het jabowrgt. van NEURUPPIN sedert 19 juni aan het converteren is. Het jagerrgt. van JUETERBOG zou inmiddels over ongeveer 43 FLOGGERS-G/C beschikken.

11. Eveneens werd

11. Eveneens werd een aantal vluchten met FISHBEDS-J/K en FISHBEDS-L/N van de respectievelijke velden TEMPLIN (NEURUPIN is uitgerust met FBD-J/K) en JUETERBOG waargenomen die mogelijk in verband stonden met een herverdeling als gevolg van de conversies. Enkele FISHBEDS-J/K zouden derhalve uitgefaseerd zijn naar het jagerrgt. STARGARD (4e TLL) welke nu reeds is toegerust met FISHBEDS-J/K. Ongeveer 30 FISHBEDS-L/N werden deze maand overgevlogen naar het vliegveld DAMGARTEN (16e TLL). Het alhier gestationeerde jagerrgt. is normaal uitgerust met FISHBEDS-L/N, doch het regiment wordt momenteel ook omgeschoold op de FLOGGER-G. Eind juni werden + 35 FISHBEDS-L/N van DAMGARTEN naar BRAND verplaatst, mogelijk i.v.m. de as. WP-oefening in de DDR van 10-16 juli.

12. Deze maand werden eveneens vluchten vanuit de Sowjet-Unie naar het 16e TLL (verkenning) regiment ALLSTEDT waargenomen. De aard van deze vluchten is echter tot op heden onduidelijk. Op ALLSTEDT bevindt zich naast de normale bezetting (verkenningrgt. met FITTERS-H en FISHBEDS-H) ook het volledig jagerrgt. MERSEBURG, uitgerust met FLOGGERS-B. Bovendien worden er regelmatig vluchten uitgevoerd tussen ALLSTEDT en de vliegvelden TEMPLIN en FALKENBERG.

Commentaar: De conversie van het jabowrgt. van NEURUPPIN is bevestigd. Mogelijkerwijs vindt er tevens een omscholing plaats bij het jabowrgt. van TEMPLIN. Gezien het feit dat het jabowrgt. van NEURUPPIN bij vorige gelegenheden eveneens werd uitgerust met de oude/uitgefaseerde toestellen van een ander jabowrgt., is het zeer wel mogelijk dat de FITTERS-C van TEMPLIN ter beschikking komen van NEURUPPIN en dat TEMPLIN met een nieuwe FITTER-of FLOGGER-versie zal worden uitgerust. Gezien de waargenomen omscholing van het jagerrgt. DAMGARTEN lijkt de toelevering van uitgefaseerde (door JUETERBOG) FISHBEDS-L/N een interim maatregel zodat alle FISHBEDS van dit regiment in een later stadium naar elders zullen worden overgevlogen. De huidige vliegveldbelegging van ALLSTEDT maakt een duidelijke gevolgtrekking aldaar nog niet mogelijk. De situatie werd eind juni nog onoverzichtelijker door de verplaatsing van het verkenningrgt. ALLSTEDT naar de Sowjet-Unie en het overvliegen van 18 BREWERS van WELZOW naar ALLSTEDT. Het lijkt echter geen twijfel dat de FLOGGERS van

MERSEBURG t.z.t. naar de thuisbasis zullen terugkeren en niet op ALLSTEDT gestationeerd zullen blijven.

SLAGORDE MUTATIES/GELEIDE WAPENS

13. Mogelijke introductie van SA-8 GECKO GW-systeem bij Poolse strijdkrachten. Regelmatig werden deze afgelopen maand waarnemingen gedaan, die de reeds eerder (ISAM 4/80) gerapporteerde aanwezigheid van SA-8 GECKO (g/l GW) "Transporter Erector Launchers" (TEs), in Polen hebben bevestigd. Weliswaar betref het hier in alle gevallen steeds waarnemingen in de omgeving van KOSZALIN, alwaar een Poolse luchtartillerie school is gevestigd.

Commentaar: Gezien de langdurige aanwezigheid van dit systeem in deze omgeving en mede gezien het feit dat eerdere g/l GW introducties (SA-6) ook aldaar in eerste instantie werden waargenomen lijkt dit niet meer te stroken met de eerder gedane veronderstelling dat het hier slechts een mogelijke (Sowjet) demonstratie zou betreffen. Het blijft echter opmerkelijk, omdat dit de eerste daadwerkelijke leverantie van het SA-8 systeem aan de strijdkrachten van een NSWP-land betekent.

INFRASTRUCTUUR

14. Nieuw vliegtuigshelter-bouwprogramma bij de Poolse lsk. Nadat reeds eerder (ISAM 4/80) melding werd gemaakt van de bouw van shelters op vliegvelden van de Poolse lsk die op dit moment belegd zijn, zoals GDYNIA, POWIDZ en BYDGOSZCZ, zijn nu ook bouwactiviteiten waargenomen op een Pools verspreidingsvliegveld. Het betreft hier de bouw van 12 shelters op het verspreidingsvliegveld PIENIEZNICA. Dit vliegveld werd in 1950 aangelegd en het is aanvankelijk vnl. tijdens de zomermaanden gebruikt. Alhoewel er de laatste jaren weinig gebruik van werd gemaakt, zijn er onlangs nog operationele onderscheppingsvluchten vanaf dit veld uitgevoerd door FLOGGERS afkomstig van SLUPSK (Poolse lsk).

15. Het vliegveld heeft een betonnen start/landingsbaan van ongeveer 2 km. lengte en het is verder voorzien van brandstofopslag, ammo-opslag en beperkte logistieke- en onderhouds faciliteiten. De aanwezigheid van deze opslag- en logistieke faciliteiten, alsmede het feit dat de

startbaan van

startbaan van beton is, maakt blijkbaar het uitvoeren van operationele missies met FLOGGERS mogelijk.

16. Overigens hebben de Poolse lsk, ondanks een ambitieus bouwprogramma, nog slechts voldoende shelters voor 30% van haar gevechtsvliegtuigen en kan slechts de helft van haar bestand aan zgn. 3e generatie vliegtuigen in shelters worden ondergebracht. Deze aanname is gebaseerd op 1 vliegtuig per shelter. Daarenboven beschikken enkele permanent belegde regimentsvliegvelden, in het westelijk gedeelte van Polen gelegen, in het geheel niet over shelters.

Commentaar: Het bouwen van "hardened facilities" w.o. vliegtuigshelters op verspreidingsvliegvelden is bij de NSWP lsk ongebruikelijk. Mogelijk wordt door de Polen aan PIENIEZNICA een grote waarde toegekend en het lijkt zeker niet uitgesloten dat het veld in de nabije toekomst een andere status zal krijgen, zodat er permanent toestellen van de Poolse lsk zullen worden gestationeerd.

LUCHTVERDEDIGING/TRAINING EN TAKTIEK

17. G/1 Geleide Wapen systemen in oefengebieden. Ook gedurende deze maand zijn zeer veel activiteiten waargenomen bij de diverse g/1 Geleide Wapen eenheden. Met name tijdens de oefening "GRANIT-80" werd zeer intensief geoefend. Alle in de "forward area" voorkomende GW-systemen werden daarbij waargenomen. Buiten de oefenperiode van "GRANIT-80" werden veel g/1 Geleide Wapen eenheden tijdens incidentele oefeningen waargenomen in het LIEBEROSE oefengebied en in het oefengebied ELBE-NORD nabij de LETZLINGERHEIDE. In laatstgenoemd oefengebied werd tijdens operatiën van de grondstrijdkrachten, waarbij het aspect van de zgn. rivierovergang werd beoefend, de luchtverdediging ter plaatse opgedragen aan SA-8 eenheden.

Commentaar: Een nadere beschouwing van de diverse g/1 Geleide Wapen oefeningen doet nog steeds opvallen dat weinig geoefend wordt tegen echt laagvliegende doelen. (tijdens de "LIEBEROSE -oefeningen" vlogen doelen over het algemeen tussen de 6600 en 13000 m.). Gezien het feit dat m.n. SA-8- en SA-6systemen hiertoe speciaal zijn ontworpen, kan de vraag gesteld worden

of de bemanningen

of de bemanningen wel in voldoende mate geoefend zijn voor het uitvoeren van deze taak.

OFFENSIEVE LSK/TAKTIEK/NIEUWE WAPENS (-SYSTEMEN)

18. Mi-24 HINDs-D in de luchtverdedigingsrol. Op 10 juni werd een aantal gevechtshelikopters van het type HIND tijdens vluchten waargenomen, die het karakter hadden van gesimuleerde onderscheppingsvluchten. De toestellen werden blijkbaar naar de doelen geleid, zodat er geen sprake kan zijn geweest van incidentele visuele onderscheppingsvluchten. De doelen werden gevormd door andere helikopters, die op + 600 m. hoogte missies uitvoerden.

Commentaar: Ofschoon dergelijke onderscheppingsvluchten met gevechtshelikopters niet tot de routine activiteiten van een gevechtshelikopterregt. behoren, blijkt hieruit wederom dat de Sowjets gebruik van dit wapenplatform in de onderscheppingsrol niet uitsluiten.

19. "Secondary rôle" training bij de jagerrgt. van het Sowjet 4e TLL in Polen en de Poolse lsk. D.m.v. een analyse van de vliegtraining bij de drie jagerrgt. van het Sowjet 4e TLL, twee jagerrgt. van het Poolse Lvd-korps en drie jagerrgt. van het Poolse Taktische Korps gedurende de jaren 1978 en 1979, is enig inzicht verkregen in de operationele waarde van dit aspect.

20.   Cijfermatig (gemiddelden) geeft de genoemde training het volgende beeld:

	Aantal vliegers	Aantal vliegers waargenomen bij l/ grond aanvallen	Idem in %	Aantal l/grond missies per vlieger
<u>4e TLL</u>				
Jagt. STARGARD	66	37	56	16
" CHOJNA	66	49	74	11
" KOLOBRZEG	55	47	85	11

Poolse lsk

<u>Aantal vliegers</u>	<u>Aantal vliegers waargenomen bij l/ grond aanvallen</u>	<u>Idem in %</u>	<u>Aantal l/grond missies per vlieger</u>
------------------------	---	------------------	---

Poolse lsk

Jargt. ZEGRZE	46	38	83	6
" GDYNIA	46	43	93	8
" DEBRZNO	37	23	62	8
" GOLENIOW	34	32	94	10
" MALBORK	62	44	71	6

Commentaar: Uit deze analyse blijkt dat van het totaal aantal vliegers van het merendeel der betreffende jagerrgtn., meer dan 70% deelneemt aan de "secondary rôle" training. Dit betekent dat vrijwel alle vliegers met de kwalificatie 1e en 2e klasse lucht/grond aanvallen uitvoeren. Bij een beoordeling van de operationele waarde, dienen de volgende factoren in beschouwing te worden genomen:

- a. gemiddeld vlogen de vliegers 9.5 sorties per jaar;
- b. alle aanvallen betroffen akties tegen vaste opstellingen (duidelijk gemarkeerd) op bekende ranges;
- c. missies ter ondersteuning van de gsk (zgn. "CAS"-missies) werden niet gevlogen;
- d. alle aanvallen werden uitsluitend gedurende daglichturen uitgevoerd;
- e. tijdens speciale oefeningen, ter evaluatie van de operationele inzetbaarheid, vlogen deze regimenten uitsluitend "air-to-air" missies.

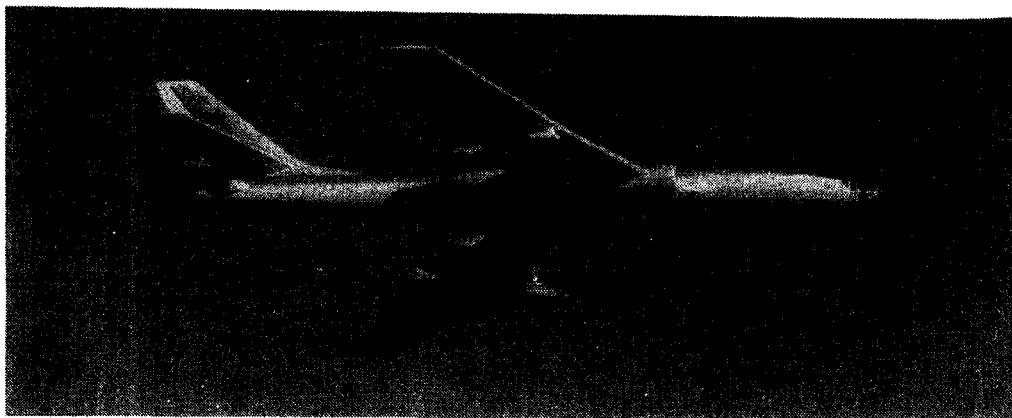
Op grond van het bovenstaande lijkt de conclusie gewettigd dat de hierboven bedoelde regimenten slechts gedurende daglichturen beperkt offensief inzetbaar zijn, waarbij inzet in de CAS-rol kan worden uitgesloten. (zie overigens voor nadere info over WP-operationele vliegertraining publikaties in de hfdst.'n I van ISAM's 5/79, 4/80, 5/80, hfdst.'n II en IV van ISAM 7-8/79 en hfdst. II van ISAM 6/79).

21. Eerste waarneming gebruik van "Rocket Assisted" bommen door Sowjet Taktische lsk. Tijdens lucht/grond training op de BELGERN range zijn op 22 mei 1980 FITTERS-D van GROSSENHAIN waargenomen die "rocket assisted" bommen afwierpen. De bommen werden afgeworpen vanaf 800-1000' met een snelheid van $\pm$ 450 kts. onder een duikhoek van $\pm$ 10 graden en op een "slant range" van 3300-4000' . Gedurende 5 seconden na het afwerpen volgde de bom een normaal vrije-val-traject. Daarna werd (2 sec. voor inslag) de raketmotor in de staart van de bom ontstoken, waardoor de bom versnelde en zijn baan veranderde. In totaal werden $\pm$ 40 van deze bommen afgeworpen zowel overdag als 's-nachts. De FITTERS vlogen in formaties van vier, die voor het afwerpen van de bommen in twee paren werden opgesplitst.

Commentaar: Uit de gegevens, die momenteel beschikbaar zijn, valt niet af te leiden of er gebruik werd gemaakt van enigerlei vorm van actieve of semi-actieve geleiding. Gebaseerd op de waargenomen afwerptechniek wordt aangenomen dat deze bom gebruikt zou kunnen worden tegen bovengrondse "hardened" objecten zoals vliegtuigshelters. De raketmotor zou dan moeten zorgen voor een grotere inslagsnelheid van de bom.

22. BADGER-G met ARM AS-5 (KELT). Onderstaande foto werd gemaakt tijdens een WP-marine oefening op 15 april jl. De BADGER-G van het regiment OSTROV/GOROKHOVKA (BFAF) voert onder de linker vleugel een "anti-radiation" versie van de AS-5 (KELT) mee. Het missile, waarvan de donkere "radarneus" duidelijk waarneembaar is, heeft een maximum bereik van 150 km. Voor verdere karakteristieken wordt verwezen naar de MC-261/B.

BADGER-G met ARM AS-5 (KELT)

LSK/ALGEMEEN

23. Ongelukken met de MIG-23 FLOGGER als gevolg van technische storingen.

Onlangs is binnen een korte tijdsperiode een relatief groot aantal FLOGGERS in de "forward area" verloren gegaan. Na het verongelukken op 5 juni van een FLOGGER-F verongelukten in een tijdsbestek van 2 weken nog eens 3 FLOGGERS-B/G, terwijl 1 FLOGGER-G als gevolg van een noodlanding zwaar beschadigd werd. Daarnaast lijdt het geen twijfel dat FLOGGER-vliegers regelmatig een vlucht moeten afbreken als gevolg van problemen met de motor en/of de technische/elektronische systemen van het toestel. Van het jagerrgt. ZERBST (16e TLL) gingen in een tijdsbestek van 1 jaar 4 FLOGGERS verloren.

24. In verband met het bovenstaande werd uit tamelijk betrouwbare bron het navolgende vernomen:

a. In geval van vliegtuigongevallen zouden de Sowjets 3 soorten ongevallen/incidenten onderscheiden:

- (1) Catastrofaal ongeval (KATASTROFA)- indien er sprake is van zowel het omkomen van bemanningslid(leden) als het verloren gaan van het toestel.
- (2) Vliegongeval (AVARIYA)- indien er sprake is van een niet fataal ongeval doch waarbij het toestel wel of niet volledig vernietigd is.
- (3) Vliegincident (PREDOPSYLKA K LETNOMU PROISSHESTVIYU)- indien er sprake is van een technisch mankement aan de motor, het navigatiesysteem, het landingsgestel etc. of iedere andere omstandigheid, die een vliegongeval of het omkomen van bemanningslid(leden) tot gevolg zou kunnen hebben.

b. Ieder catastrofaal ongeval zou onderzocht worden door een onderzoekcommissie, samengesteld uit hogere officieren van het hoofdkwartier waaronder het betrokken onderdeel direct is gesteld, terwijl de voorzitter van de commissie een afgevaardigde van het Ministerie van Defensie zou zijn. Ongevallen zonder fatale afloop

zouden worden

zouden worden onderzocht door een commissie bestaande uit hogere officieren van een hoofdkwartier van het Taktische Luchtleger of het equivalent hiervan.

- c. Indien uit het onderzoek komt vast te staan, dat er sprake zou zijn geweest van een vliegerfout, dan zou dit directe gevolgen voor de vlieger hebben indien hij het ongeval heeft overleefd. De corrigerende maatregelen zouden bestaan uit een degradatie in rang en een mogelijke gevangenisstraf tot maximaal 2 jaar. De minimale straf zou bestaan uit een zeer strenge reprimande door de regimentscommandant of de politieke officier van het regiment.

25. Overigens valt nog op te merken dat het gebruikelijk is, dat alle vliegactiviteiten op een bij een ongeval betrokken vliegbasis worden gestaakt, totdat een onderzoekcommissie gearriveerd is en het vliegverbod weer opheft. Deze periode kan variëren van enkele uren tot enkele dagen. Als gevolg van het vliegongeval, dat onlangs bij de NVA/wing DREWITZ plaatsvond, werd bv. van 5-11 juni niet aan vliegoperatiën deelgenomen.

Commentaar: Het aantal FLOGGERS dat bij de WP lsk in een korte tijd verloren is gegaan, mag opmerkelijk worden genoemd. Alhoewel het geavanceerde toestel veel (jonge) vliegers misschien nog voor problemen stelt, lijkt het om een aantal redenen waarschijnlijker, dat problemen in ongeveer 90% van de gevallen de aanleiding vormde voor de ongelukken en afgebroken vluchten.

26. Vliegtuigleveranties aan Syrië. Twee schepen voerden deze maand aanvullende FLOGGER-toestellen voor de Syrische luchtmacht aan, waardoor het totaal aan dit land geleverde MIG-23 FLOGGERS op 96 is gekomen. Initiële leveranties van dit vg-gevechtstoestel vonden plaats in 1974 aan zowel Syrië als Irak. Sindsdien geniet het toestel een verhoogde populariteit bij de Sowjet-georiënteerde staten in Noord-Afrika en het Midden Oosten, vanwege de aanzienlijk grotere mogelijkheden van dit

toestel in

toestel in vergelijking met de MIG-21 /FISHBED. De FLOGGER is momenteel ook in operationeel gebruik bij de luchtmachten van Algerije, Egypte, Cuba, Ethiopië en Lybië.

27. Stationering van Sowjet gevechtsvliegtuigen in Afghanistan. De Sowjet-Unie heeft op het vliegveld SHINDAND in Afghanistan mogelijk drie FORGERS (YAK-36) en twee nieuwe "ground support fighters" gestationeerd. Tevens wordt het veld momenteel infrastructureel verbeterd door ondermeer de bouw van shelters, revetments en een strip t.b.v. "STOL" vliegtuigen.

Commentaar: De FORGER (behorend tot de Sowjet Marine lsk) wordt mogelijk getest in de tactische "ground support" rol. De nieuwe Sowjet "ground support fighter" betreft waarschijnlijk het twee motorige, subsone, eenpersoonsvliegtuig, dat vergelijkbaar zou zijn met de Amerikaanse A-10. De verschijning op SHINDAND van beide typen toestellen wijst op de intentie van de Sowjets om nieuwe (qua type en/of rol) vliegtuigen operationeel uit te testen. (Zie tevens het nagekomen bericht behorende bij ISAM 5/80). Met betrekking tot de huidige vliegtuigbezetting van het vliegveld SHINDAND kan nog worden opgemerkt dat de berichten, als zou van dit veld onlangs een squadron jachtbommenwerpers (FITTERs) naar de Sowjet-Unie zijn teruggevlogen, in het kader van de aangekondigde Sowjet troepen reductie, niet te bevestigen zijn. Gezien echter het feit, dat niet direct benodigde Sowjet eenheden zouden worden teruggetrokken, zou hiertoe, naast een SA-4 g/l GW Brigade en alle raketafdelingen (FROG) van de aanwezige divisies, ook een jaboeweenheid kunnen behoren. Vele malen is immers reeds waargenomen dat lucht/grond aanvallen worden uitgevoerd met bewapende helikopters (MI-24 HIND), zodat het niet uitgesloten is dat een aantal jachtbommenwerpers overbodig is. Het zal echter duidelijk zijn, dat indien hiervan sprake is, aan het stationeren van deze toestellen op vliegvelden nabij de Afghanise grens niet meer dan een symbolische waarde moet worden toegekend. In dit kader kan nog worden opgemerkt, dat in de maand juni door de VTA + 230 transportvluchten op Afghanistan werden

uitgevoerd,

uitgevoerd, waarbij o.a. een aantal eenheden kan zijn terugvervoerd naar de Sowjet-Unie.

MILITAIR/ALGEMEEN

[REDACTED] 28. Verbeterde Pol-bevoorrading naar Afghanistan. In Afghanistan is de Sowjet-Unie bezig met de aanleg van een oliepijpleiding van de Sowjet-Afghaanse grens naar haar bevoorradingsdepot ten Noorden van Kaboel.

Commentaar: Met behulp van deze pijpleiding - die mogelijk bij het verschijnen van deze ISAM reeds in gebruik is - zal de Sowjet-Unie in staat zijn haar bezettingstroepen in Afghanistan sneller van brandstof te voorzien. Wel zal moeten blijken of de pijpleiding voldoende beschermd kan worden tegen sabotageacties van vrijheidsstrijders.

HOOFDSTUK II - CIVIELE VERDEDIGING (C.V.) IN DE SOWJET-UNIE

INLEIDING

1. Er zijn twee redenen waarom de civiele verdediging in de Sowjet-Unie nogal wat publiciteit krijgt in het Westen, n.l. vanwege de algemene doelstelling en de relatie tot het strategisch nucleair evenwicht. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de civiele verdediging in de Sowjet-Unie, gebaseerd op "NATO agreed intelligence" (MC 214) en verdere informatie uit rapporten en publicaties betreffende dit onderwerp. Overigens werd al eerder over deze materie geschreven in ISAM 3/77.

2. Civiele verdediging in de Sowjet-Unie is een programma dat de hele natie omvat en dat deel uitmaakt van de militaire strategie. Het geheel staat dan ook onder leiding van de militaire overheid. Het programma omvat een reeks van maatregelen die tot doel hebben het verzekeren van het voortbestaan van de maatschappij en de continuïteit van de Staat. Uit e.e.a. vloeit voort dat de civiele verdediging een stempel drukt op het leven in de Sowjet-Unie tot op bijna alle terreinen van de staatsactiviteiten, de economie en de bevolking.

ORGANISATIE

3. De eerste activiteiten op het gebied van de civiele verdediging in de Sowjet-Unie hadden reeds plaats in 1920, maar het duurde tot 1971 voor een volledige integratie met het Ministerie van Defensie gerealiseerd werd. Halverwege 1972 werd de commandant van de civiele verdediging, Generaal [REDACTED] benoemd tot Plv. Minister van Defensie. De personeelssterkte bedraagt + 120.000 man, waaronder 41.000 militairen. Afgaande op de richtlijnen die Generaal [REDACTED] in 1975 uitvaardigde, omvatten alleen de "burger"-eenheden al meer dan 16 miljoen mensen, waarvan de meesten overigens een ondergeschikte rol spelen. De totale kosten van het programma zijn niet bekend, maar deze worden geschat op ca. 400 miljoen Roebel, wat minder is dan één procent van het Sowjet defensie budget.

4. De civiele verdediging is georganiseerd op basis van het Sowjet administratieve en functionele systeem. Elke Republiek van de Sowjet-Unie heeft z'n eigen civiele verdedigingsstaf met een generaal aan het hoofd. Ook regionale-

en lokale

en lokale overheden hebben een civiele verdedigingsstaf. In noodsituaties ligt de verantwoordelijkheid voor het dirigeren van de activiteiten beneden ministerieel niveau bij de commandanten van de Militaire Districten en hun plaatsvervangers voor civiele verdediging. Elk Militair District heeft één of meer militaire civiele verdedigingseenheden ter grootte van een regiment. Aktieve militaire civiele verdedigingseenheden worden geacht slechts op kadersterkte te zijn. In oorlogstijd zullen zij worden uitgebreid tot het naasthogere echelon m.b.v. reservisten. (voor organisatie-schema zie bijlage).

OPDRACHT

5. De opdracht van de civiele verdedigingsorganisatie luidt: het d.m.v. voorbereidingen in vreedestijd en akties in oorlogstijd bereiken van drie fundamentele doelstellingen:

- a. bescherming van het leiderschap;
- b. bescherming van industrie en "vitale" werknemers;
- c. bescherming van de bevolking

BESCHERMING VAN HET LEIDERSCHAP

6. De Sowjets hebben een uitgebreid programma t.b.v. de bescherming van het nationale leiderschap met als doel de handhaving van de continuïteit van het Sowjet systeem tijdens en na een nucleair conflict. Dit is het hoofddoel van de passieve verdediging. Geheel in lijn met de prioriteiten is de bescherming van het leiderschap het best ontwikkelde aspect van de civiele verdediging in de Sowjet-Unie. Het programma omvat een systeem van commando-bunkers door het hele land, (met het accent op Moskou), dat partij, regering en militaire leiding moet beschermen tegen de uitwerking van nucleaire-, chemische- en biologische wapens. Aangenomen wordt dat deze bunkers constant in een zodanige staat zijn dat ze onmiddellijk kunnen worden betrokken.

7. De Sowjets kunnen in geval van een minimale waarschuwingstijd plm. 5000 "sleutel"-functionarissen van partij en regering op nationaal- en republiek- niveau bescherming bieden in deze bunkers waarvan er vele - met meerdere verdiepingen - ondergronds gebouwd zijn. Bovendien biedt de Metro in 5 van de 15 hoofdsteden onmiddellijke bescherming. Geschat wordt

dat 110.000 individuen het team vormen dat na de aanval de operaties moet leiden. In de praktijk kunnen alle hierboven omschreven personen in bunkers worden ondergebracht, indien reeds enkele uren voor de aanval een waarschuwing gegeven wordt.

8. Indien de Sowjets geloven dat een aanval de eerstkomende uren niet zal plaatshebben, zullen regerings- en partijfunctionarissen op nationaal- en republieksniveau evacueren naar bunkers in de buitenwijken en op het platteland. V.w.b. de sleutelfunctionarissen van het nationale leiderschap liggen de bunkers binnen een uur reistijd van Moskou en het vervoer daarheen heeft voorrang. Op republieksniveau of lager zullen de overheden óf in hun bunkers blijven óf, waar aanwezig, verhuizen naar andere meer afgelegen bunkers.

BESCHERMING VAN INDUSTRIE EN "VITALE" WERKNEMERS

9. De Sowjets hebben een combinatie van maatregelen genomen om het ononderbroken functioneren van essentiële industrieën in oorlogstijd te waarborgen. Er is wettelijk voorgeschreven dat op of nabij de plaats van tewerkstelling schokvrije bunkers aanwezig zijn t.b.v. noodzakelijk industrie- en ander economisch geassocieerd personeel. Volgens plan zal de helft van de arbeiders onder oorlogsomstandigheden c.q. in tijd van spanning op het werk blijven of zich in bunkers bevinden, terwijl de andere helft verspreid zal worden naar relatief veiliger gebieden, gelegen binnen een paar uur reisafstand van hun werk. Essentiële bedrijven zullen continu in bedrijf zijn met een twee-ploegensysteem op 12-uurs basis. Geschat wordt dat ongeveer de helft van de aan het werk zijnde ploeg arbeiders in bunkers kan worden ondergebracht, waar men per man de beschikking heeft over 0,5 m² bunkeroppervlak.

10. Bij de "hardening" van industrieën heeft de oorlogsindustrie voorrang. De "hardening" houdt in: bescherming van bepaalde belangrijke machines, reserve onderdelen, krachtbronnen, brandstof en grondstoffen, maar geen hele produktielijnen. Er zijn procedures ontwikkeld om de produktie snel te kunnen stoppen, teneinde het effect van een aanval te reduceren en herstel te vergemakkelijken.

11. Verspreiding van essentiële industrieën behoort eveneens tot de maatregelen die de Sowjets nemen in het kader van bescherming. V.w.b.

regionale verspreiding

regionale verspreiding is er een programma dat - op de lange termijn - voorziet in de bouw van nieuwe steden en industrieën in die gebieden waar de grondstoffen, benodigd voor de produktie, voorhanden zijn. Op lokaal niveau wordt er naar gestreefd dat meerdere industrieën eenzelfde produkt vervaardigen. Door meerdere vestigingen van een bedrijf te verspreiden in woongebieden wordt bereikt, dat door één aanval nooit een heel bedrijf wordt uitgeschakeld. Voorts worden vitale voorraden en materialen op meerdere plaatsen opgeslagen.

12. Het verplaatsen van industriële installaties zal even vóór of zelfs tijdens de vijandelijkheden gebeuren. Bepaalde bedrijven (incl. materieel en personen) zullen overgebracht worden naar voorbereide alternatieve lokaties waar de produktie kan worden voortgezet. E.e.a. blijft echter beperkt tot die installaties, die gemakkelijk verplaatsbaar zijn, zoals elektronische vestigingen of research instituten.

13. De uitvoering van al deze maatregelen, die dienen om de Sowjet economie voor te bereiden een kernoorlog te overleven, verloopt onvermijdelijk traag en vereist aanzienlijke investeringen.

BESCHERMING VAN DE BEVOLKING

14. De huidige Sowjet doctrine t.a.v. civiele verdediging benadrukt de evacuatie en verspreiding van de bevolking van steden vóór een evt. aanval, als daar tijd voor is, en het gebruik van schuilkelders in de steden in geval van een verrassingsaanval. T.b.v. evacuatie liggen uitgebreide plannen klaar voor de bouw van geschikte schuilplaatsen in afgelegen gebieden.

15. Naar berekening zal de evacuatie van de bevolking van de 278 grootste steden (méér dan 100.000 inwoners) in de Sowjet-Unie twee tot drie dagen duren. Een succesvolle evacuatie van deze omvang zal het aantal slachtoffers na een kernaanval met meer dan de helft verminderen. Met een voorbereidingstijd van een week of langer, waarin evacuatie van alle dichtbevolkte gebieden zou kunnen worden verwezenlijkt en de geëvacueerde bevolking - alsmede de plattelandsbevolking - beschermd zou zijn tegen "fall out", zou het aantal slachtoffers "beperkt" kunnen blijven tot enkele 10-tallen miljoenen (waarvan ca. de helft met dodelijke afloop). Zonder evacuatie zou het aantal slachtoffers kunnen oplopen tot

in de buurt van 100 miljoen. Door de gehele Sowjet-Unie worden momenteel op grote schaal schuilkelders gebouwd. Het aantal thans aanwezige schokvrije bunkers zou aan ongeveer 20 miljoen stadsbewoners bescherming bieden. Verder zouden ruim 2 miljoen mensen in zes steden terecht kunnen in de metro's aldaar.

INSTRUCTIE EN OEFENINGEN

16. De werkende stadsbevolking volgt jaarlijks een verplicht instructieprogramma van minimaal 20 uur. Instructeurs en leden van gespecialiseerde civiele verdedigingseenheden krijgen per jaar nog 16-35 uur aanvullende opleiding. In eerste instantie werd alleen gebruik gemaakt van lezingen en literatuur terzake, doch meer en meer wordt nu de nadruk gelegd op demonstraties en praktijkoefeningen waaraan de cursisten actief deelnemen. Instructie aan stadsbewoners, die geen deel uitmaken van civiele verdedigingseenheden op hun werk, wordt voornamelijk op scholen en via buurtorganisaties gegeven. Bij bedrijven zijn de werknemers georganiseerd in para-militaire organisaties waar ze les krijgen in eerste hulp, gebruik van gasmasker en beschermende kleding, brandbestrijding, e.d..

17. Om de instructie zo realistisch mogelijk te maken zijn op veel plaatsen in het land "mock-ups" en modellen gebouwd, waarop onder zo reëel mogelijke omstandigheden brandbestrijding, ontsmetting en andere vaardigheden beoefend kunnen worden. Verder wordt door de civiele verdedigingseenheden nog ervaring opgedaan door het in voorkomend geval optreden bij rampen als aardbevingen, overstromingen, etc.

18. Zelfs hoewel er bewijzen zijn dat het grote publiek sceptisch is over de waarde van de civiele verdediging, is het cumulatieve effect van de oefenprogramma's toch wel zodanig, dat het opvolgen van de instructies door de bevolking in geval van nood verzekerd lijkt.

CONCLUSIE

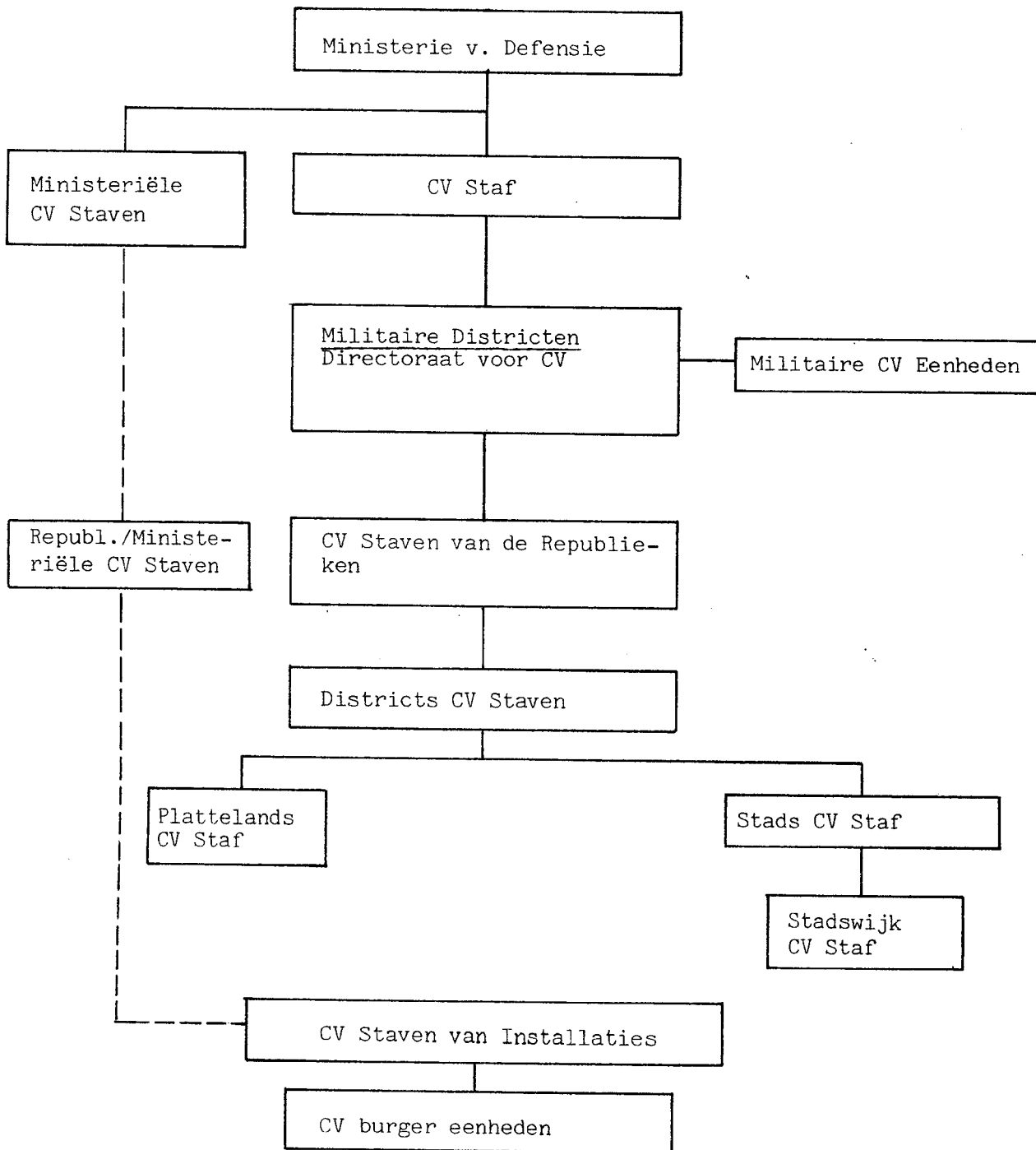
19. Hoewel reeds zeer uitgebreide civiele verdedigingsmaatregelen zijn genomen, verklaren Sowjet autoriteiten dat het doel nog niet volledig is bereikt. Beschikbare bewijzen zijn in lijn met deze uitspraak en daaruit blijkt zeker niet dat de voorbereidingen voor civiele verdediging in ijltempo worden uitgevoerd of zich toespitsen op een bepaalde datum. Uitvoering van de benodigde

maatregelen

maatregelen zal ook in de toekomst door materiële- en financiële beperkingen gelimiteerd zijn. Er zijn geen aanwijzingen dat het civiele verdedigingsprogramma een zodanig niveau bereikt heeft dat het strategisch evenwicht wordt verstoord.

20. De civiele verdediging zou in geval van een strategisch nucleaire aanval en gegeven een waarschuwingsperiode van een week om de geplande maatregelen uit te voeren, de overleving van een groot deel van het leiderschap verzekeren en de verliezen onder de bevolking van de steden reduceren. Dit concept versterkt de strategische verdediging van de Sowjet-Unie en zou daarom op de lange duur een zekere invloed kunnen hebben op de militair-politieke positie van het land. Gezien de vele onzekerheden, gepaard gaande met een nucleaire uitwisseling, kunnen de Sowjets echter geen volledig vertrouwen hebben in de graad van bescherming die hun civiele verdediging zal bieden. Er wordt derhalve aangenomen dat de huidige civiele verdediging van de Sowjets hen niet zal aanmoedigen de Sowjet-Unie opzettelijk bloot te stellen aan het risico van een kernaanval. Maar hoe dan ook, de mate van vertrouwen en de invloed daarvan op het strategisch denken van de Sowjets - als alle factoren zijn overwogen - blijft onzeker.

ORGANISATIE VAN DE SOWJET CIVIELE VERDEDIGING

[REDACTED]

HOOFDSTUK III - ELECTRONISCHE OORLOGVOERING

INLEIDING

Dit hoofdstuk geeft een onverkorte weergave van [REDACTED]
[REDACTED]
dat handelt over wetenschap en techniek. Het is gebruikelijk om telkens wanneer een herziening van [REDACTED] verschijnt, de belangrijkste ontwikkelingen in de ISAM te behandelen. In de laatste uitgave is er een nieuw hoofdstuk "Electronic Warfare" toegevoegd. De rol van de elektronische oorlogvoering (EOV) zal in de toekomst ongetwijfeld steeds belangrijker worden. Met het oog hierop en in het besef dat het belang van EOV nog niet algemeen wordt onderkend, wordt genoemd hoofdstuk in zijn geheel in deze ISAM opgenomen. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

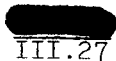

[REDACTED]

HOOFDSTUK IV - DE BELANGRIJKSTE VERANDERINGEN BIJ
DE WP-LSK GEDURENDE HET EERSTE HALFJAAR 1980

INLEIDING

1. Naar aanleiding van de onlangs op de Italiaanse Luchtmachtstaf te Rome gehouden WP-slagorde conferentie (AOBAC, Part I) volgt een overzicht van de belangrijkste veranderingen bij de WP-lsk gedurende het eerste halfjaar van 1980. Voor de gedetailleerde numerieke wijzigingen wordt verwezen naar de AIV-Appreciatie van de offensieve Luchtdreiging (AIV/0925/K-79 dd 27-8-79), Bijlagen C t/m G en naar de NAVO-rapportage op het gebied van AOB.

TAKTISCHE LUCHTSTRIJDKRACHTEN

2. "Forward area".

a. DDR.

- (1) 16e Sowjet Taktische Luchtleger (TLL). Bij het 16e TLL werd de conversie naar nieuwe typen vliegtuigen gestaag voortgezet. Zowel het jagerregiment WITTSTOCK als het jagerregiment JUETERBOG beschikken nu over resp. 45 en 35 FLOGGERS-G, met een nagenoeg gelijkmatige reductie in het FISHBED bestand op deze bases. Alleen het regiment ALTENBURG beschikt nu nog over de FISHBED-K. Bij de jabowregimenten vonden vooralsnog geen grote veranderingen plaats, alhoewel het regiment FINSTERWALDE als eerste een tiental FLOGGER-D mod. ontving in ruil voor de oorspronkelijke D-versie. De conferentie verwachtte dat een conversie van het jabowregiment NEURUPPIN, dat momenteel nog uitgerust is met de FISHBED-Jx, in de naaste toekomst zal plaatsvinden. Een FITTER-VG variant werd als meest waarschijnlijke opvolger genoemd. Een algemene herwaardering van het HIND-D/E bestand bij de "Attack" heli regimenten vond plaats, waardoor alle vijf eenheden 42 HINDs-D/E in hun inventaris geacht worden te hebben. Bij de verkenningsseenheden vond een kleine "transfer" plaats van 4 WERNEUCHEN BREWERS-D naar WELZOW, terwijl er bij het regiment ALLSTEDT geen verdere aanvullingen op het FITTER-G/H bestand hebben plaatsgevonden.

(2) NVA-luchtstrijdkrachten

[REDACTED]

(2) NVA-Luchtstrijdkrachten. In het eerste deel van 1980 vonden slechts geringe wijzigingen plaats in het NVA-lsk vliegtuigbestand. De jagerwing DREWITZ verkreeg 6 FISHBEDs-Jx waarvoor een gelijk aantal FISHBEDs-D/F werd afgevoerd. De aanvulling van het Jx-bestand op deze basis betrof waarschijnlijk geen nieuwe levering, doch een herdistributie vanaf de jagerwing PEENEMUENDE. Het offensieve potentieel van de NVA-lsk heeft wat verder gestalte gekregen, door de opvoering van het FLOGGER-F bestand van 8 naar 17 toestellen en de gelijktijdige reductie van 34 naar 20 FRESCOs-B/C bij de jagerwing DREWITZ. Vooruitlopend op de mogelijke oprichting van een tweede "attack" heliwing werden 4 HIPs-F van de "attack" heliwing BASEPOHL naar BRANDENBURG-BRIEST overgebracht. Verdere gegevens over deze tweede "attack" heliwing en waar deze eenheid uiteindelijk haar thuisbasis zal krijgen konden vooralsnog niet verkregen worden.

b. Polen.

- (1) 4e Sowjet Taktische Luchtleger. Slechts zeer geringe veranderingen waren bij het 4e TLL waargenomen. Opmerkelijk was de eliminatie van het AN-8/CAMP bestand (3), dat deel uitmaakte van het transportregiment op LEGNICA.
- (2) Poolse Luchtstrijdkrachten (PAF). De introductie van 36 FISHBEDs-L/N op de bases GDYNIA (30) en MALBORK (6) kan als de belangrijkste verandering in het PAF vliegtuigbestand beschouwd worden. Daar de vervangen FISHBEDs-Jx over andere eenheden verdeeld werden, is er duidelijk sprake van een kwalitatieve vooruitgang bij de PAF. Doordat geen wijzigingen werden waargenomen bij de jagerregimenten bleef het offensieve potentieel onveranderd. Opmerkelijk was de uitbreiding in het ISKRA bestand (+40) bij de opleidingseenheden. Dit zou duiden op een uitbreiding van het vliegeropleidingspotentieel, een ontwikkeling die nauwlettend gevolgd zal worden. Bij de Poolse "Attack"- heliregimenten werden geen verdere wijzigingen waargenomen.

c. Tsjechoslowakije.

- (1) Sowjet Divisie in Tsjechoslowakije. Geen grote wijzigingen. Opmerkelijk was wel de aanzienlijke reductie in het transportvliegtuigenbestand op de basis MILOVICE, waardoor het totaal aantal "fixed-wing" transporttoestellen meer dan gehalveerd werd. In overeenstemming met wat bij het 4e TLL reeds werd geconstateerd,

vond ook hier

vond ook hier een reductie van de CAMP (van 6 naar 2) plaats. Dit toestel lijkt aan het eind van haar actieve loopbaan bij de Sowjet Taktische lsk te zijn gekomen.

(2) Tsjechische Luchtstrijdkrachten (CAF). Kleine verschuivingen v.w.b. FISHBED-types bij diverse jagerregimenten buiten beschouwing gelaten, vonden bij de CAF nagenoeg geen wijzigingen in de slagorde plaats.

3. Westelijke Militaire Districten (MD) van de USSR.

- a. 3e TLL-BALTISCHE MD. In het BALTISCHE MD werden geen wijzigingen bij de jagerregimenten waargenomen. Bij de jabowregimenten werd enerzijds het FLOGGER-D bestand op VASALEMMA met 15 toestellen opgevoerd tot 30, terwijl bij hetzelfde onderdeel het FISHBED-D/F bestand met 30 toestellen werd gereduceerd tot 15. De resterende 10 BREWERS-B/C en 3 BREWERS-E van het jabowregiment CHERNYAKHOVSK werden afgevoerd. Alle drie jabowregimenten in dit Militaire District beschikken nu uitsluitend over de FENCER, waarvan er organiek 35 toestellen per regiment zijn ingedeeld.
- b. 1e TLL - MD Wit-Rusland. In dit MD vonden eveneens geen wijzigingen plaats bij de jagerregimenten. Bij het jabowregiment BOBROVICH I werden 15 FITTERS-A heropgevoerd, alsmede 2 MOUJIKs, hetgeen als een herevaluatie opgevat dient te worden. Het jabowregiment BOBROVICH I was onlangs op de FENCER (35 exemplaren) geconverteerd en de FITTERS werden als afgevoerd beschouwd. Overigens werden geen belangrijke wijzigingen geconstateerd.
- c. 57e TLL - MD Karpaten. In dit MD werden over het geheel genomen geen noemenswaardige veranderingen opgevoerd.

4. Overige WP-landen.

- a. Hongarije. Zowel bij het Sowjet 36e TLL als bij de Hongaarse luchtmacht hebben slechts geringe wijzigingen plaatsgevonden. Bij het Hongaarse jagerregiment PAPA werd een verdere aanvulling van het FLOGGER-B bestand waargenomen, waardoor het totaal aantal steeg van 14 naar 21 exemplaren.

b. Roemenië

- b. Roemenië. In dit land werd eveneens een verdere uitbreiding van het FLOGGER-B/C bestand waargenomen, en wel bij het jagerregiment gestationeerd op CONSTANTIA M.K. De Roemeense luchtstrijdkrachten beschikken nu over 42 van deze FLOGGER-varianten. Van enkele afgevaardigden werd vernomen, dat PUMA's zijn waargenomen met rocket-pods, hetgeen zou duiden op de vorming van een "attack"-heli eenheid, in navolging van de huidige WP-trend.
- c. Bulgarije. Bij de Bulgaarse luchtstrijdkrachten werd een kwalitatieve verbetering waargenomen door verdere leveranties van FLOGGERS-B (2) en HINDs-D (11). Verdere ingrijpende wijzigingen werden niet waargenomen.

5. Joegoslavië en Albanië. In deze landen vonden geen grote veranderingen plaats in het vliegtuigbestand. Een reorganisatie van de Joegoslavische luchtstrijdkrachten werd besproken, maar ingrijpende wijzigingen bracht dit vooralsnog niet met zich mee.

SOWJET LUCHTVERDEDIGINGS LSK (APVO)

6. Bij de APVO vonden in het eerste halfjaar van 1980 geen grote veranderingen plaats. Opmerkelijk was de uitfasering van een geheel FISHPOT-regiment in het KIEV ADD (36 toestellen). Er werden geen verdere FLOGGER leveranties waargenomen, doch de recentelijk afgeleverde toestellen werden gedeeltelijk gereëvalueerd als zijnde FLOGGERS-G versies i.p.v. FLOGGER-B. In het SVERDLOVSK ADD werden 100 FISHPOTs als zijnde in "storage" opgenomen. Deze toestellen zijn in het afgelopen jaar grotendeels door FLOGGERS-B/G vervangen.

SOWJET LANGE AFSTAND LSK (DA)

7. Ofschoon er bij de twee meest westelijke Bommenwerpers Korpsen geen BACKFIRES werden geïntroduceerd, werden 7 exemplaren aan het Bommenwerper Korps in het Verre-Oosten geleverd. Overigens vonden geen wijzigingen in de slagorde van de DA plaats. De verwachting werd uitgesproken, dat de BLINDER-mibow langzaam zal worden uitgefaseerd.

SOWJET TRANSPORT

SOWJET TRANSPORT LUCHTMACHT (VTA)

8. Bij dit onderdeel van de Sowjet luchtstrijdkrachten vonden eveneens slechts geringe veranderingen plaats. Het CANDID bestand is met 7 toegenomen, hetgeen een totaal aantal van 106 van deze moderne transportvliegtuigen oplevert. Het aantal CUBs werd met 13 gereduceerd. Opmerkelijk bij deze reductie is het feit, dat het hier o.a. 8 CUBs-C/D betrof, de EOY-versie van dit veelzijdige transporttoestel. Tot op heden zijn geen gegevens ter beschikking betreffende een mogelijke opvolger voor de EOY-toestellen.

SOWJET MARINE LSK (AVMF)

9. De voornaamste wijzigingen bij de Sowjet Marine lsk betreffen de toevoeging van 4 BACKFIRE bommenwerpers aan de Oostzee Vloot lsk en de relocatie van een HORMONE-ASW regiment binnen de Zwarte Zee Vloot lsk.

SAMENVATTING EN COMMENTAAR

10. Ofschoon het eerste halfjaar van 1980 geen dramatische wijzigingen opleverde, kan toch gesteld worden, dat de modernisering van de WP-lsk zich gestadig voortzet. Opmerkelijk is, dat het accent v.w.b. de Sowjet Taktische Luchtstrijdkrachten momenteel bij het 16e TLL in de DDR ligt. Diverse jagerregimenten zijn (of worden) uitgerust met de nieuwste jachtvliegtuigen (FLOGGER-G), terwijl waarschijnlijk met de conversie van de jabowregimenten zeer spoedig opnieuw een aanvang zal worden genomen. De NSWP-lsk maken een periode van opmerkelijke kwalitatieve verbetering door.

11. Als meest opvallende zaken van deze AOBAC conferentie werden gezien:

- a. Het uitblijven van verdere FLOGGER conversies bij de Sowjet MDn en APVO eenheden.
- b. De beperkte invoer van de FENCER jachtbommenwerper. Volgens DIA "slechts" één regiment (35 toestellen) in het MD Trans-Baikal. Dit brengt het totaal aantal FENCERS op ca. 425, waarvan 245 bij de Westelijke MDn.

c. De beperkte

- c. De beperkte invoer van HINDs-D/E bij zowel de Sowjet als bij de NSWP-luchtstrijdkrachten.
- d. De beperkte opvoering van het BACKFIRE bestand bij de Lange Afstand lsk met 7 toestellen. De toelevering aan de Oostzee Vloot lsk vond normaal doorgang met 4 exemplaren. Het voorgaande brengt het totaal aantal BACKFIREs op 123.
- e. Het totaal uitblijven van nieuwe FOXBAT leveranties.

12. V.w.b. de MIG-25 FOXBAT kan nog vermeld worden, dat de conferentie van mening was, dat niet nader omschreven modificaties aan dit toestel in de nabije toekomst plaats zullen gaan vinden, hetgeen de "stilte" rond dit toestel enigszins zou kunnen verklaren.

13. Als aanvulling op het in voorgaande gestelde dient wel opgemerkt te worden, dat de waarnemingsperiode relatief kort is geweest, daar de vorige AOBAC conferentie "pas" eind januari 1980 heeft plaatsgevonden.

CONCLUSIE

14. De WP luchtstrijdkrachten gaan onverminderd door met een (voornamelijk) kwalitatieve verbetering van zowel het defensieve als het offensieve luchtpotentieel. In de naaste toekomst zal deze "trend" ongetwijfeld voortgezet worden met de introductie van geheel nieuwe gevechtsvliegtuigen en nieuwe varianten van bestaande en uitgebreid beproefde toestellen.

HOOFDSTUK V - NIEUW FOTOMATERIAAL SOWJET VLIEGTUIGEN

INLEIDING

1. In de afgelopen maanden zijn in de ISAM regelmatig nieuwe ontwikkelingen gesignaleerd m.b.t. Sowjet vliegtuigen en bijbehorende bewapening en uitrusting. Ten tijde van de publikatie waren niet steeds foto's beschikbaar, of uitsluitend foto's van mindere kwaliteit. Onderstaand wordt fotomateriaal gepubliceerd dat recent beschikbaar kwam.

BACKFIRE

2. In ISAM 7/8-79 kwam de uitrusting van de BACKFIRE met MBRs (Multiple Bomb Racks) en een AS-4/KITCHEN LGGW ter sprake. Op de volgende BACKFIRE-foto's (1 t.e.m. 3) zijn beide goed waarneembaar. Opvallend is tevens de (her-) installatie van de "refuelling probe". (zie o.a. ISAM 10-78 en 2-79), alsmede de (mod.) BOXTAIL radar en de staartbewapening.

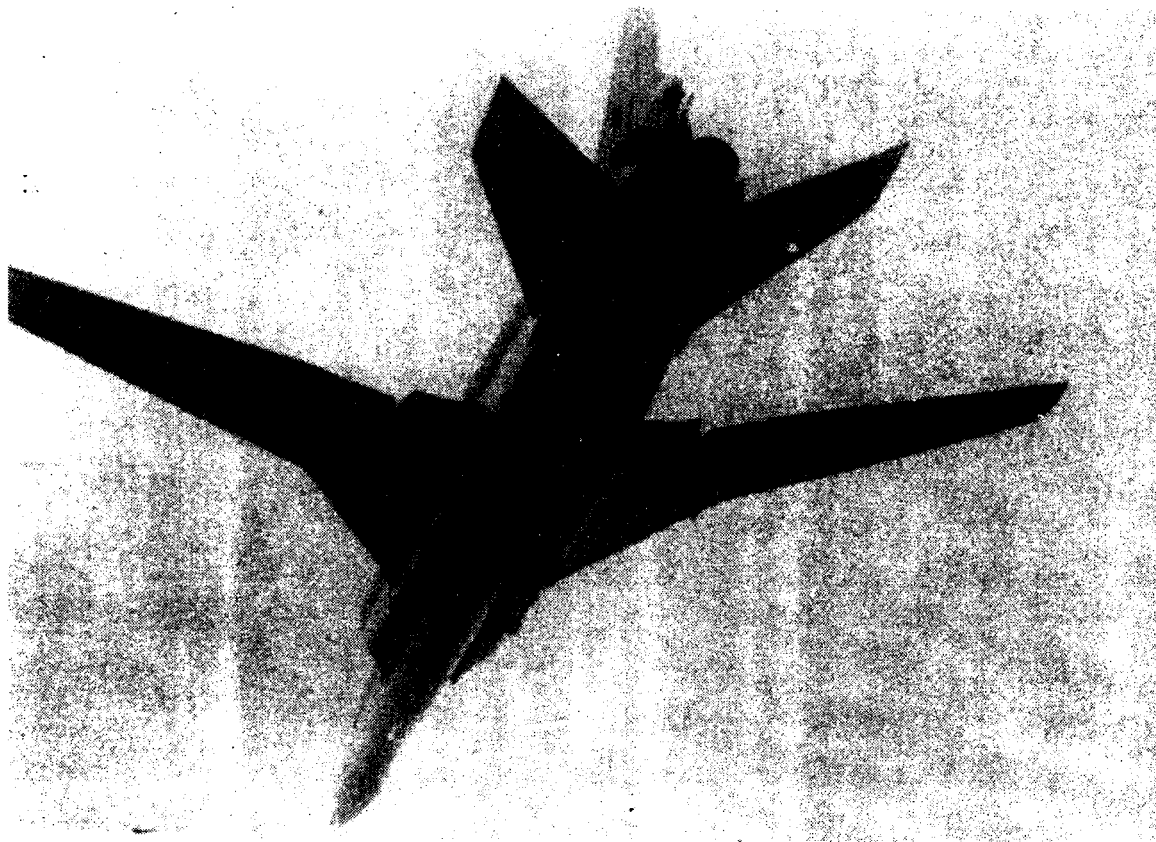

FOTO 1

FOTO 2 en 3

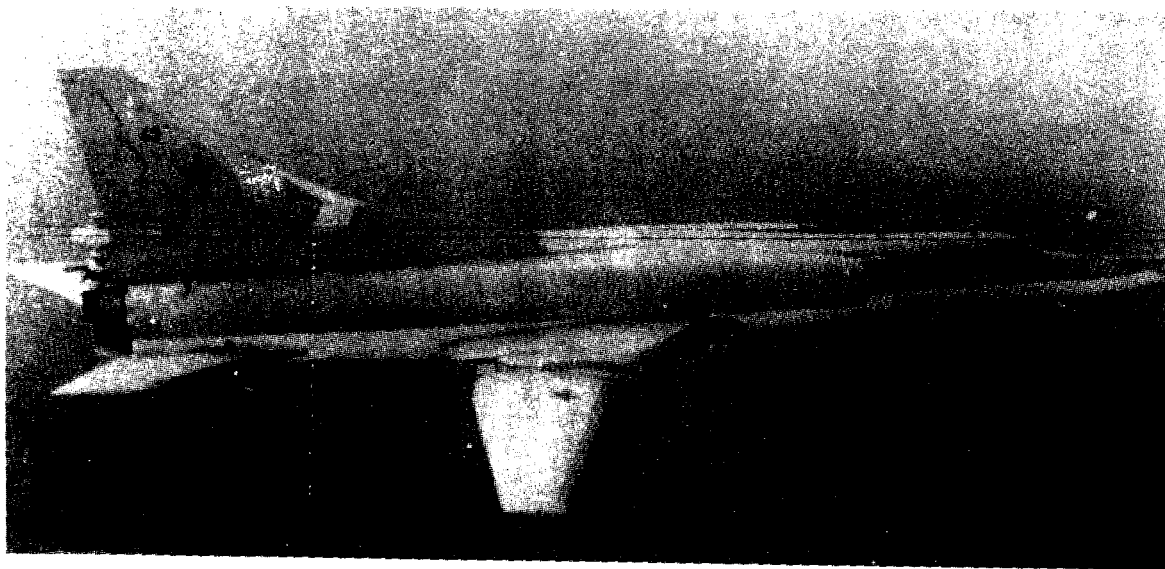

FOTO 2

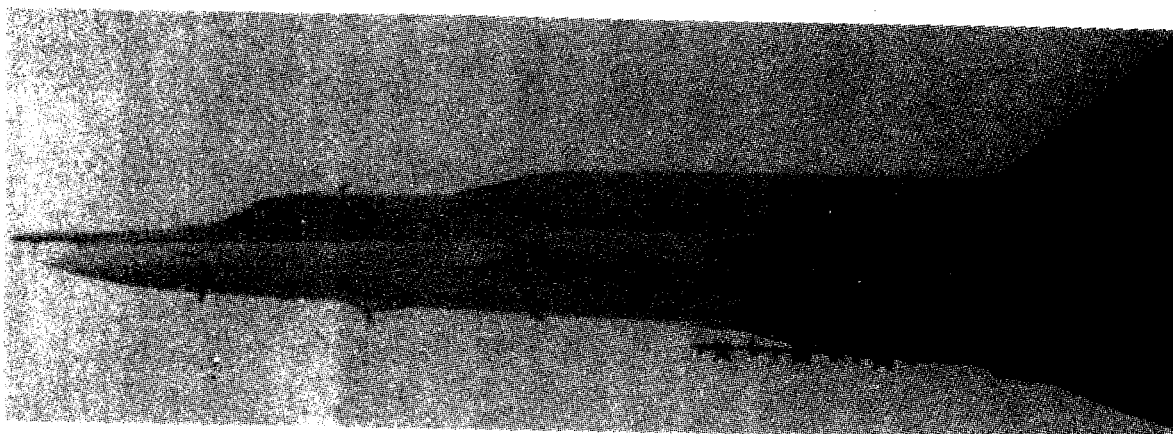

FOTO 3

FLOGGER-D

3. In ISAM 4/80 werd melding gemaakt van een verbeterde "gunpod" onder de FITTER-C/D. Deze "gunpod", waarin zich een dubbelloops (waarschijnlijk 23 mm) kanon bevindt, dat met zgn. "depressed angle" kan vuren, is thans ook bevestigd onder de FLOGGER-D. Op foto nr. 4 zijn twee van deze pods onder de vaste vleugeldelen (li. en re. van de romp) duidelijk zichtbaar. Tevens zijn op deze foto de twee ophangpunten links en rechts aan de romp, direct achter de vleugel, zichtbaar.

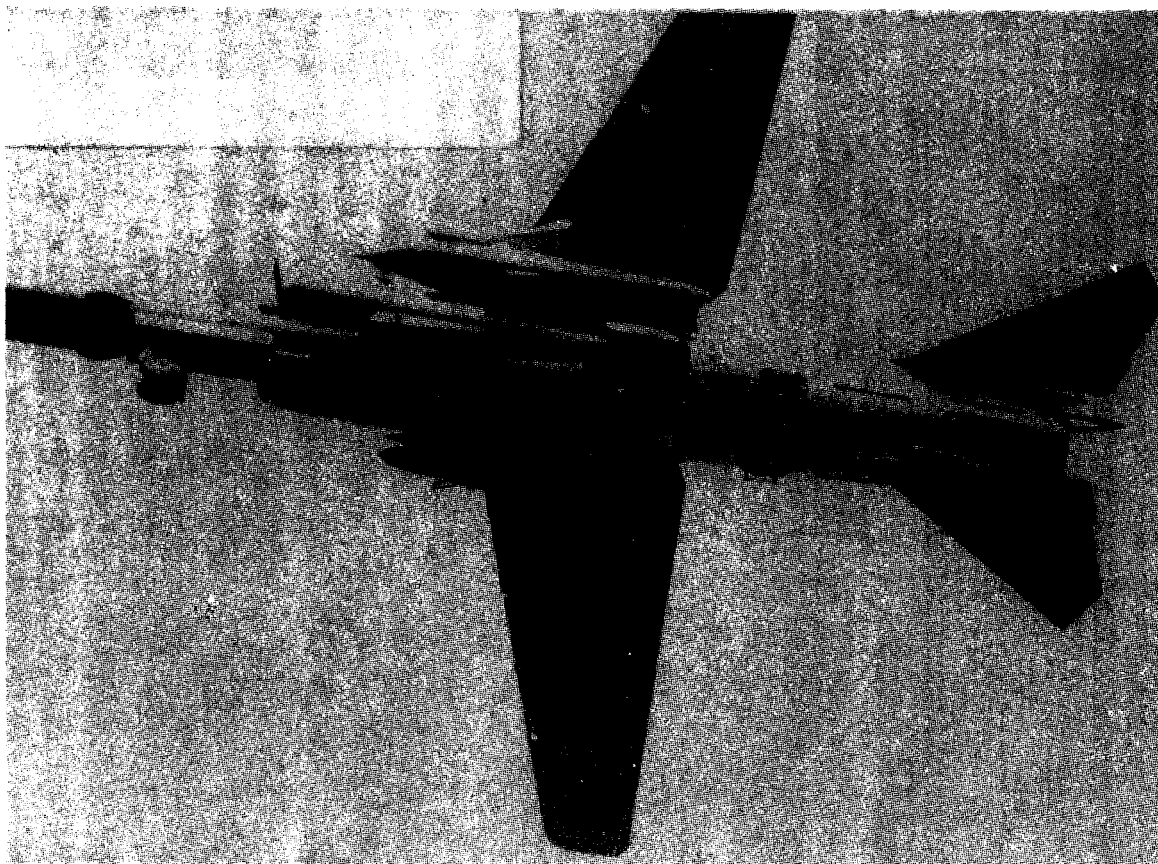

FOTO 4

HALO-A

4. In ISAM 7-78 en 7/8-79 werd aandacht gevraagd voor de opvolger van de HOOK, zware transporthelicopter, de HALO-A. Onderstaande foto (nr.5) geeft thans een goede indruk van deze heli, die overigens nog steeds niet in operationeel gebruik is waargenomen.

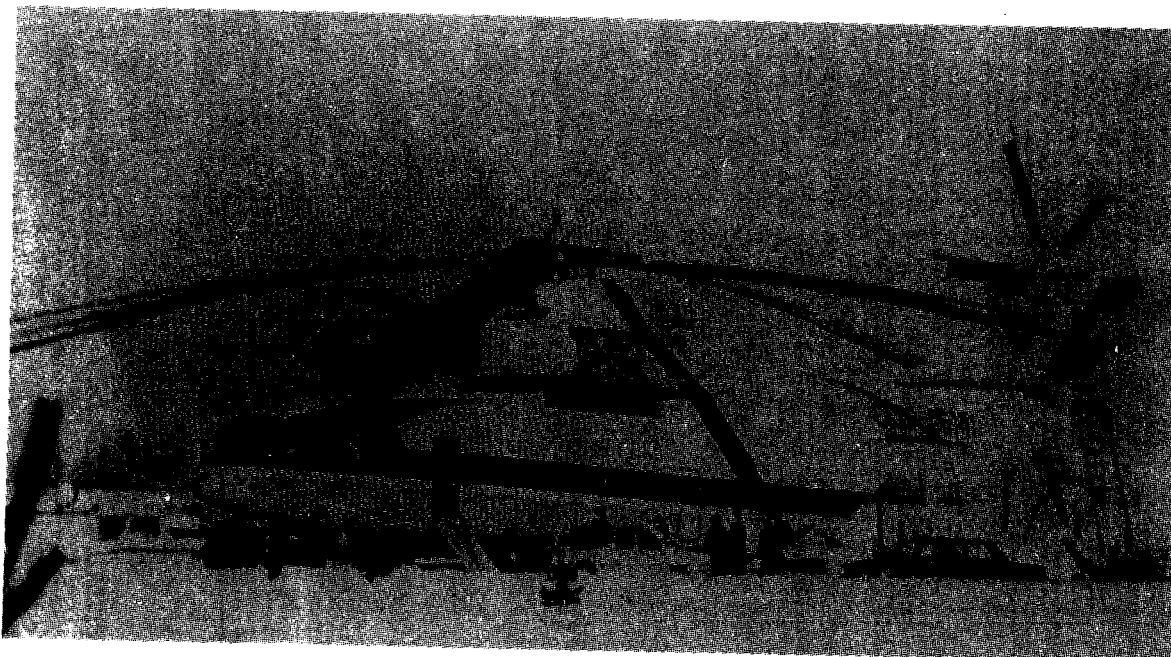

FOTO 5

FITTER-H .

5. Van de in ISAM 7/8-79 vermelde gecombineerde foto/elint pod, waarmede FITTERS-H van het verkenningsrgt. ALLSTEDT (16e TLL) opereren, geeft onderstaande foto (nr. 6) een goed beeld. Deze pod biedt het voordeel dat tijdens één missie zowel elint- als fotoverkenning mogelijk is. Aan de FISHBED-H -waarmede het rgt. ALLSTEDT ook nog steeds vliegt- is nooit een gecombineerde pod waargenomen.

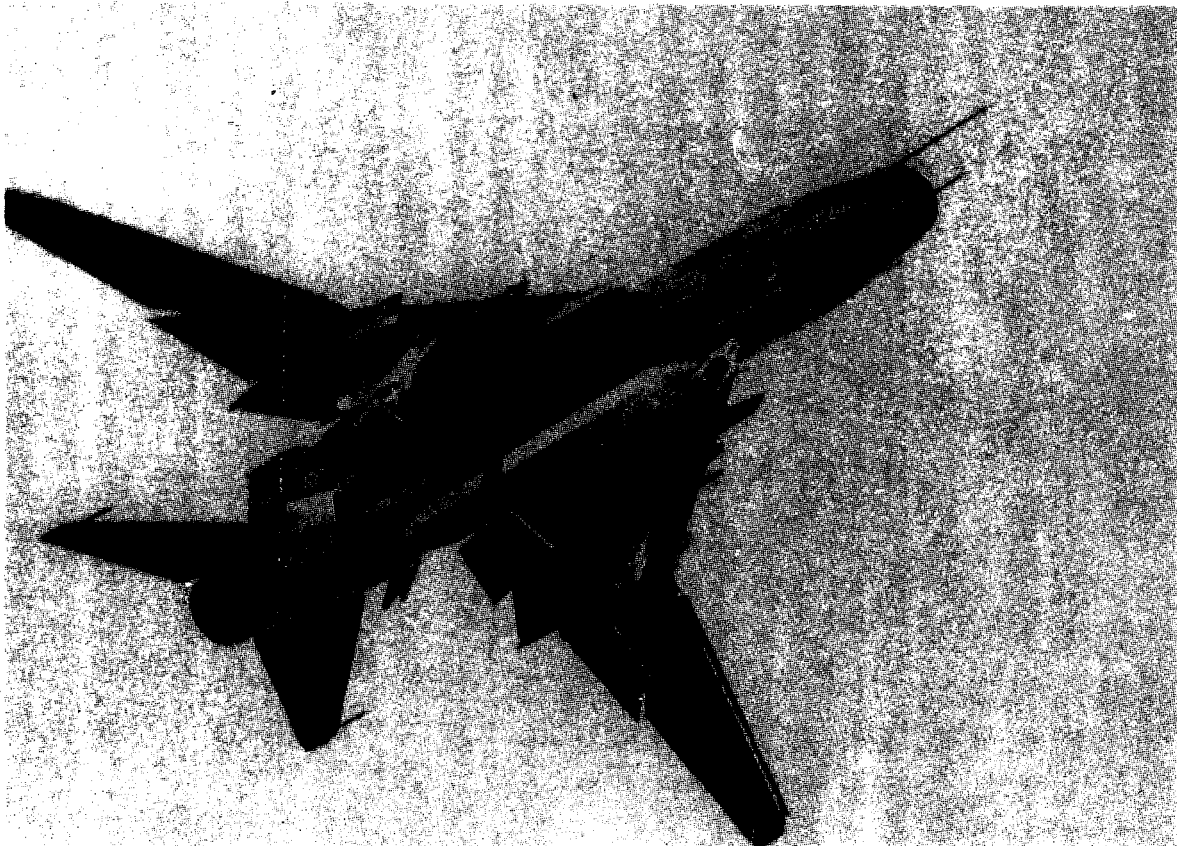

FOTO 6

HIND-E

6. Foto nr. 7 geeft de onlangs waargenomen extra brandstoftanks onder een HIND-E te zien. Deze tanks -met een geschatte inhoud van totaal 1600 l- geven de HIND op zgn. "ferry"-vluchten een bijna verdubbeld bereik. E.e.a. zou een rol kunnen spelen bij het versterken van de heli-eenheden in de DDR vanuit de USSR.

FOTO 7

FENCER

7. Als aanvulling op reeds eerder gepubliceerde foto's van de FENCER, volgen twee recent ontvangen foto's (9 en 10) die nog eens een goed beeld geven van het onderaanzicht. Acht pylons -vier onder de romp (twee naast elkaar en twee in tandem), twee onder de vaste vleugeldelen links en rechts en twee draaibare op het verstelbare deel van de vleugels- kunnen worden onderkend. Onder de linker motorinlaat bevindt zich een kanon. Een pod onder de rechtermotorinlaat bevat mogelijk een elektro-optisch systeem t.b.v. de mee te voeren AS-10. Van de FENCER, waarvan er inmiddels ruim 420 in operationele dienst zijn, worden twee varianten onderkend t.w. één met ronde en één met min of meer vierkante motoruitlaten. Of deze varianten verschillen in prestaties is niet bekend.

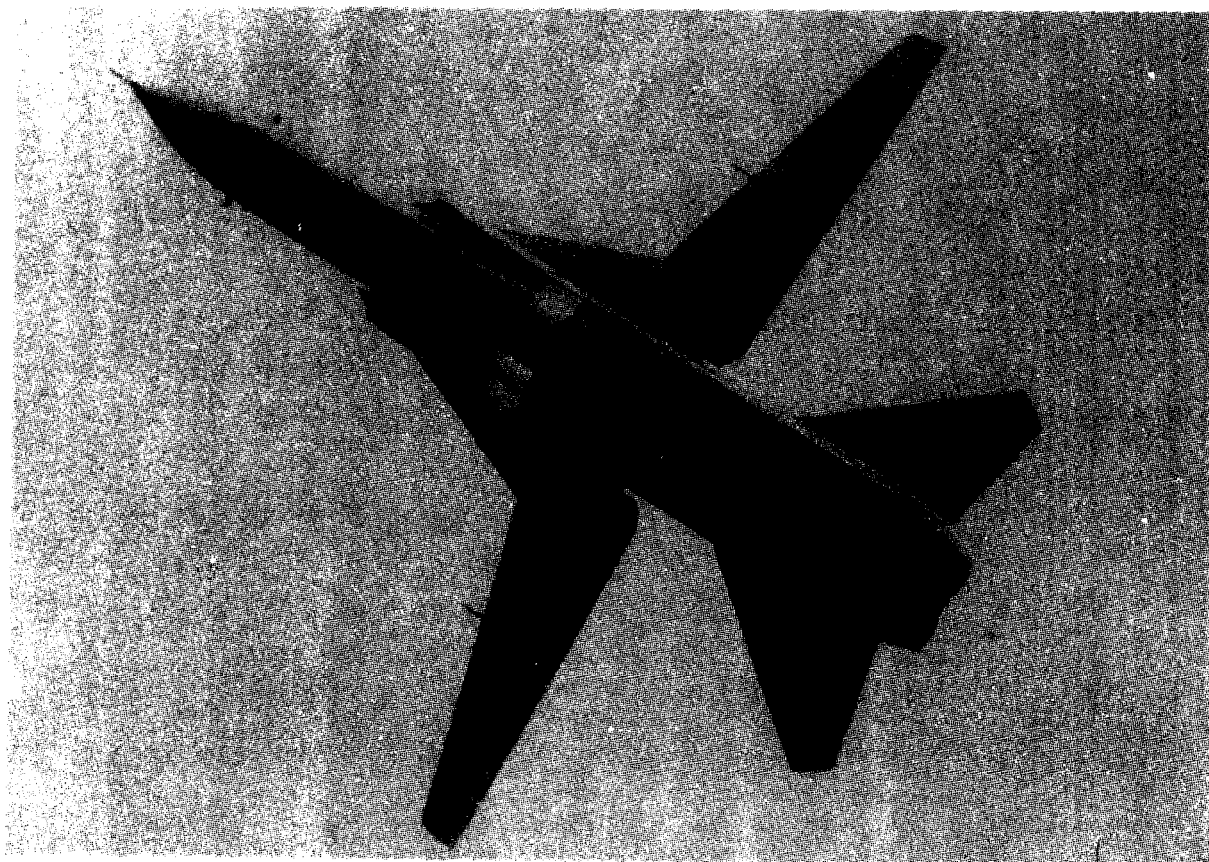

FOTO 8

FOTO 9

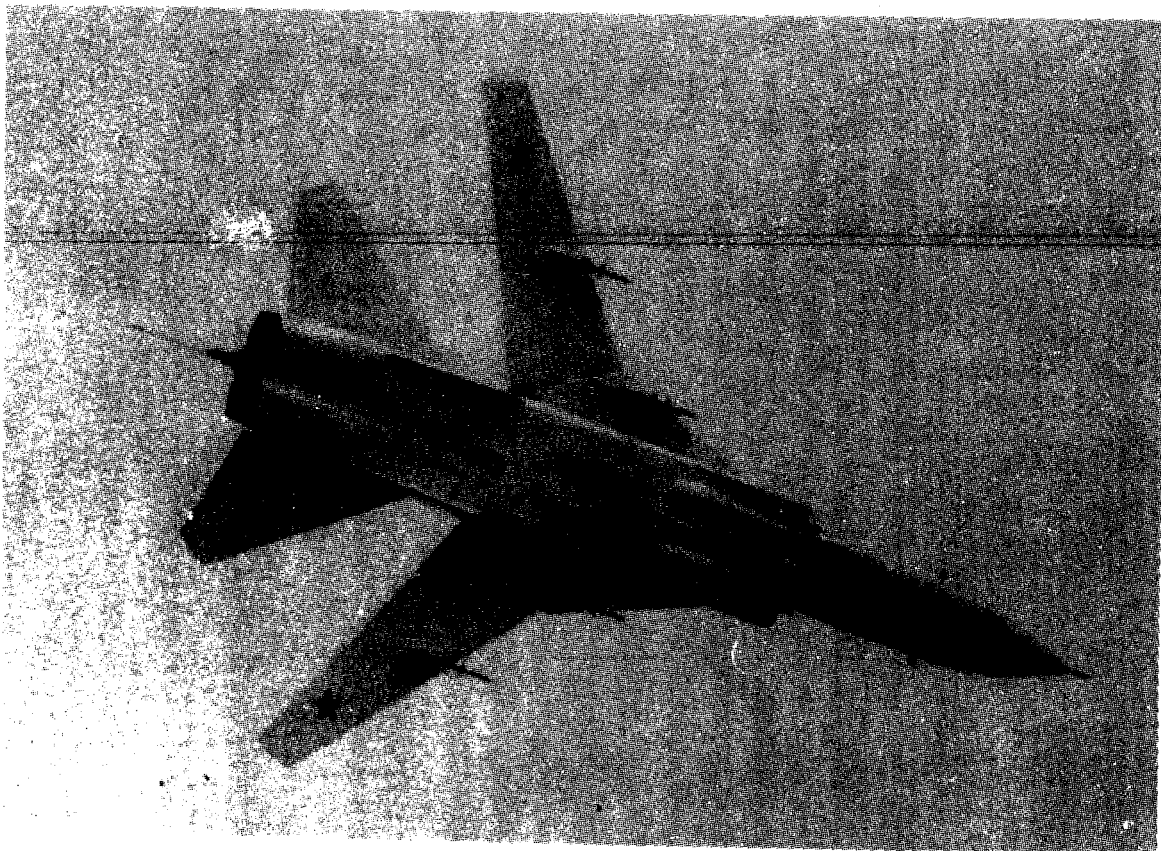

FOTO 9

FISHBED-L/N

8. Alhoewel een overbekend vliegtuig is qua bewapening de FISHBED (t.e.m. de versie L/N) regelmatig aangepast. Onderstaand een foto van een Sowjet FBD-L/N uitgerust met 2 APHID "IR short range air-to-air missiles" (binnenste vleugelpylons en 2 "semi-active homing" ATOLL AAMs. Verder beschikt het toestel over een dubbelloops 23 mm kanon (200 rds.). Overigens zijn APHID-missiles tot nu toe niet waargenomen bij de NSWP-lsk.

FOTO 10

[REDACTED]

HOOFDSTUK VI - POLITIEKE TWEEDRACHT IN AFGHANISTAN

1. De zich intensiverende tweedracht tussen de Khalq- en Parcham-fracties van de Volksdemocratische Partij van Afghanistan bemoeilijkt ten eerste de pogingen die in het werk worden gesteld om het door de Sowjets in het zadel geholpen marionettenbewind van [REDACTED] te helpen legitimeren. De strijd wortelt in oude persoonlijke-zowel als in ideologische tegenstellingen. Deze zijn door de gebeurtenissen na de April-coupe van 1978, welke de Volksdemocratische Partij aan de macht bracht, aanzienlijk verscherpt. Mocht de huidige precaire wapenstilstand tussen de tweefracties worden uitgehouden, dan zou een andere grote beroering in de Afghaanse politieke situatie kunnen ontstaan. In tal van berichten wordt gemeld dat beide groeperingen thans tegen elkaar intriges spannen om de ander uit het zadel te werpen.

2. De toestand plaatst de Sowjets tegenover een dilemma. Die aanhoudende tweedracht werkt verlamkend op het regeringsoptreden en versterkt de gelederen van het landelijk verzet. Als de Sowjets evenwel de zijde zouden kiezen van één der facties ten koste van de andere, zou Moskou de basis voor de steun aan Afghanistan verder ondermijnen. Geen van beide facties zou zonder Sowjetsteun aan de macht kunnen blijven. Het is mogelijk boven het bereik van de SU om de vrede tussen beide facties te handhaven.

3. De regering die door de Sowjets na hun invasie op 27 december 1979 werd geïnstalleerd verenigde de Khalq- en Parcham-leden onder leiding van de leider van de Parcham, de huidige president, premier en secretaris-generaal van de Volksdemocratische Partij van Afghanistan, [REDACTED]. De regering is op zorgvuldige wijze uit leden van de Khalq- en Parcham-groep samengesteld. Er zijn twee plv. premiers, één een Khalq-lid [REDACTED] en de ander Parcham-lid [REDACTED]. Alle regerings- en partijorganen worden volledig gedomineerd door leden van de Parcham-factie, alleen in het belangrijke Politburo is het verschil iets geringer (4 tegen 3).

4. Het samengaan van de twee groepen in de verenigde Volkspartij is uit Sowjet-oogpunt om twee redenen van belang. Ten eerste legitimeert dit samenwerkingsverband de Sowjet-marionet [REDACTED] als een natuurlijke opvolger van het vorige Khalq-bewind van zowel [REDACTED] als van [REDACTED] en helpt het voorts de pretentie rechtvaardigen, dat men hier slechts met

[REDACTED]

een nieuwe fase

een nieuwe fase in de natuurlijke ontwikkeling van de April-revolutie te doen heeft. Ten tweede is dit samengaan bevorderlijk om een zo breed mogelijke politieke aantrekkingskracht te bereiken. De SU rekende erop, dat [REDACTED] meer politieke aantrekkingskracht zou bezitten dan zijn voorgangers en zo een verzoening mogelijk was tussen de van elkaar vervreemde Khalq- en Parcham-leden, een verzoening welke dan tevens een basis kon verstrekken om een breder nationaal front op te bouwen. De totstandkoming van zo'n front wordt als essentieel gezien om de huidige wijdverbreide vijandschap jegens de opeenvolgende marxistische regeringen te overwinnen.

5. De Sowjets oordeelden blijkbaar ook dat de 85.000 man sterke troepenmacht die Afghanistan binnenviel om [REDACTED] te steunen spoedig het verzet in het hele land tegen de regering zou breken, zodat hij tijd zou winnen en een adempauze zou krijgen om zich te consolideren en met verzoenende programma's steun onder de bevolking zou kunnen verwerven. Tot dusver lijkt Moskou zich daarin te hebben misrekend. Het overweldigende volksverzet, dat sedert de decemberinvasie aanzienlijk is gegroeid en thans primair gericht is tegen de Sowjets zelf, maakt van elke pretentie op legitimiteit een farce. Eveneens lijkt de diepgewortelde vijandschap tussen de Parcham-groep en de Khalq-factie een onoverbrugbare kloof te vormen.

6. De rivaliteit tussen de Khalq-factie en de Parcham wortelt in een zgn. vroegtijdige scheuring in de in communistische stijl opgezette Volksdemocratische Partij van Afghanistan. Zij ontstond toen [REDACTED] een splinter-groepering uit de partij (twee jaar nadat deze door [REDACTED] werd opgezet) ging leiden. De huidige organisatie stond destijds bekend als de Khalq-partij, naar de naam van haar publikatie "Khalq" ("de massa" of "het volk"), terwijl de [REDACTED]-groep zich de Parcham ("banier") noemde naar een door die groep voor een korte poos uitgegeven blad.

7. De redenen voor deze vroegtijdige scheuring lijken meer van persoonlijke dan van ideologische aard te zijn geweest, omdat beide groepen de beginselen van het marxisme-leninisme huldigden. Toch scheidde bepaalde verschillen in filosofische opvatting en in beleid hen vanaf het begin, zij vormen ook vandaag de dag nog belangrijke factoren in de onderlinge strijd. De Parcham-leden zijn altijd als meer Moskou-gezind beschouwd dan

de onafhankelijke Khalq-groepering. Dit komt thans op symbolische wijze in de opvallende status van Parcham als een Sowjet-marionet, tot uiting. Ook is de Parcham meer pragmatisch ingesteld en heeft tijdelijke allianties met progressieve bewegingen voorgestaan als tussenstadia op de weg naar het socialisme, terwijl de Khalq-leden de klassenstrijd en een harde lijn voorstonden. Door zijn positie was het de Parcham mogelijk zich achter [REDACTED] op te stellen toen deze in juli 1973 een staatsgreep pleegde tegen diens neef Koning [REDACTED], alsook de eerste periode van Daoeds presidentschap te steunen. De Parcham staat op 't ogenblik een gematigde koers ter verwezenlijking van zijn politieke, maatschappelijke en economische doelstellingen voor om zo onder de rebellerende bevolking de kalmte te herstellen. Dit beleid lijkt op de volledige steun van de Sowjets te kunnen rekenen.

8. Ook ledenwerving en organisatiepatronen verschilden vanaf het begin van de Afghaanse linkse beweging en vormen voorname factoren in het huidige conflict. De Parcham, ofschoon deze vanwege [REDACTED] dynamisch optreden meer voor het voetlicht kwam, was een betrekkelijk kleine en los georganiseerde groep. Leden waren intellectuelen die steun verwierven onder de stedelijke middenklasse, beroepsbevolking en studenten. Zij zijn weleens als de Afghaanse "communistische aristocratie" aangeduid.

9. De Khalq-groep opereerde meer op de achtergrond, maar kende een veel bredere en veel betere organisatie dan de Parcham. De groep wierf primair onder de ambtenaren, het militaire apparaat en op het platteland. De groep werd ook meer dan de Parcham door de volksgroepering der Poesjtoeni beheerst, terwijl de Parcham-groep een bredere ethnische basis had. Een lid van de kerngroep van de Khalq, die een uitnemend organisator was en speciaal belast met ledenwerving in het militaire apparaat, was [REDACTED]

10. Officiële gegevens omtrent ledental van de beide groepen ontbreken. Volgens een recent Reuter-artikel uit Kaboel, zijn er zo'n 25.000 á 50.000 Khalq-leden, terwijl men aanneemt dat ten tijde van de december-coupe er minder dan 10.000 Parcham-leden waren. Deze cijfers geven een beeld van de relatieve omvang. Zij kunnen geldig zijn geweest voor een vroegere periode, maar moeten in het licht van het huidige grote ledenverlies uiteraard als sterk inflattoir worden aangemerkt.

11. Na de succesvolle staatsgreep van 1978 nam de tweedracht toe. De voornaamste oorzaak van de huidige vijandschap is in de gebeurtenissen van de afgelopen twee jaar gelegen. Nadat [REDACTED] en [REDACTED], na tien jaar gescheiden optreden, zich hadden verenigd om president [REDACTED] in april 1978 ten val te brengen, bleek de eenheid die hen aan de macht bracht van korte duur te zijn. De Khalq-groepering wist de Parcham spoedig uit te schakelen en dwong [REDACTED] en zijn naaste volgelingen eerst in de diplomatieke verbanning als ambassadeurs (juli 1978) en later in werkelijke verbanning, toen zij van hun post werden ontheven. Andere vooraanstaande Parcham-leden ondergingen in de zomer van 1978 een nog onaangename lot toen zij ervan beschuldigd werden een complot tegen de regering te smeden, gevangengezet en gemarteld werden. Tijdens het bewind van [REDACTED] en vervolgens dat van [REDACTED] werden de meerderheid van de Parcham-leiding en honderden lager geplaatsten gevangen genomen.

12. Toen de Sowjets in december 1979 hun inval pleegden en [REDACTED] ten val brachten (die in een machtsstrijd met de nadien vermoorde [REDACTED] de zege behaalde) brachten zij de verbannen Parcham-leiders mee en introduceerden deze leiding als dominerend element in de nieuwe regering. Alle andere Parcham-leden werden nadien vrijgelaten.

13. Tegen deze achtergrond is het begrijpelijk dat de huidige pogingen om de verschillen uit het verleden te verzoenen niet slagen. De Parcham-leden die martelingen te verduren kregen van hun huidige Khalq-collega's kunnen niet vergeten en vergeven. Een van de meest gehate figuren is Khalq-lid en vicepremier [REDACTED], die aan het hoofd van de geheime politie tijdens het voorzitterschap van [REDACTED] stond en die persoonlijk verantwoordelijk is voor de marteling van enkele politieke gevangenen van de Parcham-groep, o.m. van de tweede vice-premier, [REDACTED] [REDACTED]

14. Recente rapporten wijzen op heel wat manoeuvres van beide groeperingen om elkaar in diskrediet te brengen en te elimineren. De tegenstellingen worden nu zo acuut dat zij aan de openbaarheid treden en in de pers met toenemende frekwentie worden gerapporteerd. Kortgeleden werd een vooraanstaand uitgever van een Parcham-blad, een jongere broer van vicepremier [REDACTED] van de Parcham, gearresteerd nadat zijn blad een artikel en een cartoon hadden gepubliceerd welke kritiek behelsde op de voormalige president [REDACTED]. Terwijl de vroegere president [REDACTED] nu als een ketter wordt

beschouwd en verantwoordelijk wordt gesteld voor alle fouten en de onderdrukking in de laatste twee jaar, wordt [REDACTED] nog steeds in ere gehouden en zijn de Khalq-leden in de huidige regering aan hem postuum loyaliteit blijven betuigen. De Khalq-factie is klaarblijkelijk tegen het huidige Parcham-beleid gekant. Daarin wordt de nadruk op matiging en eerbied voor de Islam gelegd om de rebellerende bevolking tot bedaren te brengen. Van groot belang is een melding afkomstig van een correspondent in Kaboel van een Indiaas persagentschap, dat het onlangs ondertekende Sowjet-Afghaanse verdrag over de status van de Sowjetroepen in Afghanistan scherpe tegenstellingen in de regering en partij hebben opgeroepen. De Khalq-leden zouden in toenemende mate tegen de voortdurende aanwezigheid van Sowjet-troepen gekant zijn.

15. Oppervlakkig bezien zou het in het belang van de Sowjets zijn om geheel en al met de Khalq-fractie te breken en uitsluitend met de Parcham in zee te gaan, welke zich meer gedwee opstelt. [REDACTED] faalde echter bij het verwerven van steun onder de bevolking en vice-premier [REDACTED] van de Khalq zou een vertrouwensman van de Sowjets zijn. Nog belangrijker is, dat zowel het numerieke overzicht van de Khalq-groep en vooral de sterke aanwezigheid ervan in het militaire apparaat die keuze voor de Sowjets tot een minder aantrekkelijke optie maken. Als de Khalq massaal tot tegenstand zou besluiten, zou dat het karwei om de bevolking te pacificeren nog moeilijker maken dan het al voor de Sowjets is. Het is mogelijk dat enige Khalq-leden uit de lagere regionen van het partij-apparaat zich al aansluiten bij de opstandige gelederen en voor de Sowjets zal het in toenemende mate moeilijk worden de explosieve situatie te beheersen.